Ir. H.J.W. Holterman

No. 5.65

DE HANDEL IN HIER TE LANDE GEKOCHT NIET-TROPISCH RONDHOUT (1977)

Juni 1981

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT DEN HAAG BIBLIOTHEEK

SIGN: L26-5.65
EX. NO: A
MLV: 8138199

Landbouw-Economisch Instituut

Afdeling Visserij en Bosbouw

145093

Inhoud

		Blz.
WOORD VOORAF		7
SAMENVATTING		9
1.	HET ONDERZOEK	16
	1.1 Doel van het onderzoek	16
	1.2 De methode van onderzoek	17
	1.2.1 De populatie	17
	1.2.2 De steekproef	19
2.	DE AANKOOP VAN NIET-TROPISCH RONDHOUT IN 1977	21
	2.1 Inleiding	21
	2.2 De totale aankoop	21
	2.3 Vergelijkend overzicht van de aankopen van niet-tropisch rondhout over de jaren 1973, 1976 en 1977	27
	2.4 De vorm waarin het inlandse rondhout werd aangekocht	30
3.	DE VERKOOP EN/OF DE VERWERKING VAN HET IN NEDERLAND GEKOCHTE RONDHOUT OVER 1977	34
	3.1 Voorraadverschillen	34
	3.2 De bestemmingen van het in Nederland verhandelde en/of verwerkte niet-tropische rondhout	34
	3.3 De vorm waarin het niet-tropische in Nederland gekochte rondhout in 1977 werd verkocht of verwerkt	35
	3.4 De eindbestemming van het inlandse rondhout	37
4.	OVERIGE UITKOMSTEN VAN HET ONDERZOEK	38
	4.1 De ondernemingsvorm van het bedrijf	38
	4.2 Samenwerking met andere bedrijven	41
	4.3 Toeleveranciers van het bedrijf	41
	4.4 De betaalde en ontvangen rondhoutprijzen	44
	4.5 Het personeelsbestand	48
	4.6 De afnemers van rondhout bij de rondhouthandelaren	53
	4.7 Het aanwezige materieel	53
	4.8 De aankoop van buitenlands niet-tropisch rondhout	53
	4.9 De toekomstverwachtingen voor de geënquêteerde bedrijven voor de komende 5 jaar	55
BIJLAGEN		
1.	Lijst met definities	57
2.	Kwantitatieve bespiegeling van het verbruik van openhaardhout in 1977	58
3.	De rondhoutstroom	59

LIJST VAN TABELLEN

		Blz.
1.1	De populatie rondhoutkopende en -verwerkende bedrijven in 1976	19
1.2	De samenstelling van de steekproef ten behoeve van het onderzoek over 1977	20
2.1	De aankoop van niet-tropisch rondhout in 1977	22
2.2	De aankoop van niet-tropisch rondhout door bedrijven uit grootteklasse I in 1977	23
2.3	Relatieve en cumulatieve verdeling van de niet-tropisch rondhoutkopende bedrijven en de overeenkomstige hoeveelheden bij de Nederlandse rondhouttelers gekocht rondhout	24
2.4	Niet-tropisch rondhout gekocht van de Nederlandse rondhouthandelaren, verdeeld naar de herkomst ervan, naar aanwijzing van de kopers	26
2.5	Schatting van de verdeling van het van de handel gekochte rondhout, waarvan de herkomst onbekend was, naar inlands en niet-inlands	26
2.6	De herkomst van het bij de handel gekochte rondhout in 1977	27
2.7	De aankoop van rondhout in 1973, 1976 en 1977	28
2.8	De vorm, waarin het rondhout in 1977 in Nederland werd aangekocht	31
2.9	De sortimenten die in 1977 in Nederland werden aangekocht	32
2.10	Vergelijking van de verhouding tussen verkoop op stam en verkoop geveld door het Staatsbosbeheer en de overige rondhoutproducenten naar de grootte van de houtproduktie	33
3.1	De voorraadverschillen over 1977	34
3.2	De in 1977 door alle bedrijven verhandelde en/of verwerkte hoeveelheid niet-tropisch rondhout	35
3.3	De vorm waarin het rondhout door de gehele populatie in 1977 is verwerkt c.q. verkocht	36
3.4	Indeling van het in eigen bedrijf verwerkte niet-tropische, in Nederland gekochte rondhout naar sortimenten	36
3.5	Eindbestemming van het inlandse rondhout over 1977	37
4.1	De verdeling van de onderzochte 108 bedrijven naar ondernemingsvorm	39
4.2	De tijdsduur van de ondernemingsvorm van de onderzochte bedrijven	40
4.3	De onderzochte bedrijven en hun toeleveranciers	42
4.4	De steekproefbedrijven, die in 1977 leveringscontracten sloten met hun toeleveranciers	43
4.5	De betaalde aankoopprijzen en de ontvangen verkoopprijzen in 1977 van verschillende rondhoutsortimenten	45
4.6	De meningen omtrent het rondhoutprijsniveau van 1977 vergeleken met dat van omstreeks 1972	47

Blz.

4.7 Het personeelsbestand in 1977 49
4.8 Het personeelsbestand, werkzaam bij rondhoutkopende bedrijven, verdeeld naar de in 1977 verhandelde en/of verwerkte hoeveelheden inlands en buitenlands rondhout 50
4.9 Het totale personeelsbestand in 1977, verdeeld naar de activiteiten rondhouthandel of rondhoutverwerking en naar inlands of buitenlands rondhout 51
4.10 Materieel dat door de geënquêteerde bedrijven t.b.v. het niet-tropische rondhout werd gebruikt 54
4.11 Toekomstverwachtingen voor de geënquêteerde bedrijven voor de komende 5 jaar m.b.t. het rondhoutverbruik, het personeelsbestand en de te betalen prijzen voor rondhout 56

FIGUREN

1.a De Nederlandse rondhoutproduktie (941.600 m3), verdeeld naar: A. Houtsoorten
B. Koperscategorieën
C. Afnemers naar grootteklasse 11

1.b Het van de Nederlandse rondhouthandel gekochte, niet-tropische rondhout (960.900 m3), verdeeld naar:
A. Herkomst
B. Koperscategorieën
C. Afnemers naar grootteklasse 12

1c. Import van niet-tropisch rondhout (591.400 m3), verdeeld naar: A. Houtsoorten
B. Koperscategorieën
C. Afnemers naar grootteklasse 13

2. Schematisch overzicht van de wegen, die het inlands rondhout kan afleggen van bos naar eindbestemming 17

3. De aankoop van inlands rondhout rechtstreeks bij de boseigenaar in 1973, 1976 en 1977 29

4. De stroom van niet-tropisch rondhout naar de diverse eindbestemmingen 60

Woord vooraf

De voorliggende publikatie geeft de resultaten weer van een marktstructuuronderzoek betreffende de handel in niet-tropisch rondhout in Nederland over 1977. Een soortgelijk onderzoek is in 1973 verricht; toen stond echter de handel in inlands rondhout centraal.

Het doel van het marktstructuuronderzoek is inzicht te verschaffen, zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin, in de functie van de handelskanalen via welke het in Nederland gekochte niet-tropische rondhout haar eindbestemming vond. Het onderzoek is uitgevoerd ten dienste van de kopers van niet-tropisch rondhout, de rondhoutproducenten en de overheid.

In het verleden is het plan opgevat een dergelijk marktstructuuronderzoek eens per drie à vier jaar te doen verrichten, waardoor de mogelijkheid ontstaat bepaalde ontwikkelingen op de rondhoutmarkt te signaleren.

Een toetsingscommissie ad hoc voor het concept-verslag, bestaande uit:

K. Alkema
J.W.H. van der Krol
Ir. E.M. Lammerts van Bueren
Ir. H.A. van der Meiden
Ir. P.H. Pels Rijcken
Ir. J. Sipkens

heeft waardevolle opmerkingen geplaatst, waarvan in het eindverslag een dankbaar gebruik is gemaakt.

Het onderzoek is uitgevoerd door E. Berendes, Ing. W. Timmer en Ir. H.J.W. Holterman; laatstgenoemde nam tevens de eindverslaggeving voor zijn rekening.

Aan de Afdeling Statistiek van het Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw "De Dorschkamp" is dank verschuldigd voor de computerverwerking van het enquêtemateriaal.

De Directeur,

(J. de Veer)

Den Haag, juni 1981

Samenvatting

1. Het onderzoek

Over 1977 is een marktstructuuronderzoek uitgevoerd bij ondernemingen die in Nederland niet-tropisch rondhout hebben gekocht 1). De juiste omvang en de aard van de populatie rondhoutkopende ondernemingen werd vastgesteld door middel van een inventariserend onderzoek 2) over 1976.

Voorwerp van onderzoek is de bedrijfstak in Nederland niet-tropisch rondhoutkopende ondernemingen. Deze bedrijfstak is onder te verdelen in de volgende categorieën: de rondhouthandel, de rondhoutverwerkende bedrijven en de bedrijven die zowel rondhout verhandelen als verwerken. Een rondhouthandel is een bedrijf, dat onverduurzaamd, niet-gekruind-en-gepunt rondhout koopt, met het oogmerk om dit - al dan niet na het bewerkt te hebben - weer te verkopen. Onder een rondhoutverwerkend bedrijf verstaan we een bedrijf, dat onverduurzaamd, niet-gekruind-en-gepunt rondhout aankoopt, met het doel dit te verwerken.

In dit onderzoek zijn een aantal "vergelijkbare" onderzoeksresultaten over de jaren 1973, 1976 en 1977 naast elkaar geplaatst, waarbij de conclusies met de nodige omzichtigheid zijn geformuleerd.

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een mondelinge enquête onder 111 in Nederland niet-tropisch rondhoutkopende bedrijven, representatief verdeeld over: uitsluitend rondhouthandel (54 stuks), uitsluitend rondhoutverwerkende bedrijven (42 stuks) en bedrijven die zowel rondhout verhandelen als verwerken (15 stuks). Tezamen vormden de geënquêteerde bedrijven een steekproef uit 537 in Nederland niet-tropisch rondhoutkopende en rondhoutverwerkende bedrijven, welke door middel van het eerder genoemde inventariserende onderzoek over 1976 werden geregistreerd.

2. De aankoop van niet-tropisch rondhout in 1977

Na aggregatie van de gegevens, zoals die bij de steekproefbedrijven zijn verzameld, bleek dat in 1977 in totaal 941.600 m3 rondhout door de gehele bedrijfstak rechtstreeks bij de rondhout-

---

1) In 1976 zijn de resultaten van een soortgelijk onderzoek, maar dan t.a.v. inlands rondhout, uitgevoerd; LEI-publikatie no. 5.42: De handel in inlands rondhout in 1973.

2) Gepubliceerd in "De Houtwereld" 13 december 1978 (31) 24 pag. 10-19, en in het "Nederlands Bosbouw Tijdschrift" 51:1, jan. 1979 pag. 7-18, getiteld "De rondhouthandel en -verwerking in 1976; een inventarisatie".

producenten (= de Nederlandse bosbezitters) werd aangekocht. In fig. 1.a. is deze hoeveelheid van 941.600 m3 (zijnde de Nederlandse rondhoutproduktie) verdeeld naar: houtsoort, koperscategorieën en afnemers naar grootteklasse. Uit deze figuur blijkt dat het rondhout dat direct uit het Nederlandse bos, inclusief erf- en laanbeplantingen, werd aangekocht voor 70% uit naaldhout en voor 30% uit loofhout bestond. De uitsluitend rondhouthandel kocht het merendeel, 568.800 m3 (60%), van de Nederlandse rondhoutproduktie. De rondhoutverwerkende bedrijven kochten met 69.600 m3 (7%) relatief weinig rondhout rechtstreeks uit het Nederlandse bos. De overige 303.200 m3 (33%) werden aangekocht door de bedrijven die zowel rondhout verwerkten als verhandelden.

De totale bedrijfstak rondhoutkopende en -verwerkende bedrijven kocht bij de Nederlandse rondhouthandelaren 960.900 m3 niet-tropisch rondhout en wel 812.700 m3 inlands rondhout en 148.200 m3 niet-inlands rondhout (zie fig. 1.b.). Eveneens valt uit fig. 1.b. af te lezen hoe het bij de Nederlandse rondhouthandelaren gekochte, niet-tropische rondhout is verdeeld naar koperscategorieën en naar afnemers die weer zijn ingedeeld naar grootteklasse.

Bij een nadere analyse bleek dat de rondhouthandelaren (met inbegrip van de rondhouthandelsactiviteiten, verricht door de rondhoutverwerkende annex rondhoutverhandelende bedrijven) 409.300 m3 inlands rondhout van collega-handelaren hadden aangekocht. Deze hoeveelheid rondhout werd dus minstens twee keer door rondhouthandelaren verhandeld alvorens het zijn eindbestemming bereikte.

In 1977 werd 591.400 m3 niet-tropisch rondhout geïmporteerd. Fig. 1.c. geeft een nadere verdeling van deze hoeveelheid rondhout naar houtsoort, koperscategorie en grootteklasse van de afnemers.

Plaatsen we de onderzoeksresultaten van de jaren 1973, 1976 en 1977 ten aanzien van de bij de Nederlandse rondhoutproducenten aangekochte hoeveelheid rondhout naast elkaar, dan ontstaat de trits, 1.355.100 m3, 980.200 m3 en 941.600 m3. Hier kunnen in feite geen harde conclusies aan worden verbonden. De uitkomsten voor het jaar 1973 zijn duidelijk door de stormen in de jaren 1972 en 1973 beïnvloed, terwijl een verschil van bijna 40.000 m3 rondhout tussen de onderzoeksjaren 1976 en 1977 nauwelijks significant is.

Het van de Nederlandse rondhoutproducenten betrokken hout werd overwegend op stam gekocht, in mindere mate in de vorm van geveld langhout en voor het kleinste deel als sortimenten. Bij de handel daarentegen werd overwegend tot sortimenten opgewerkt hout aangekocht. De hoeveelheid langhout die bij de handel werd aangekocht, was van ondergeschikte betekenis. Hier tekent zich één facet af van de doorstuwingsfunctie die de handel heeft: nl. het opwerken van langhout tot sortimenten.

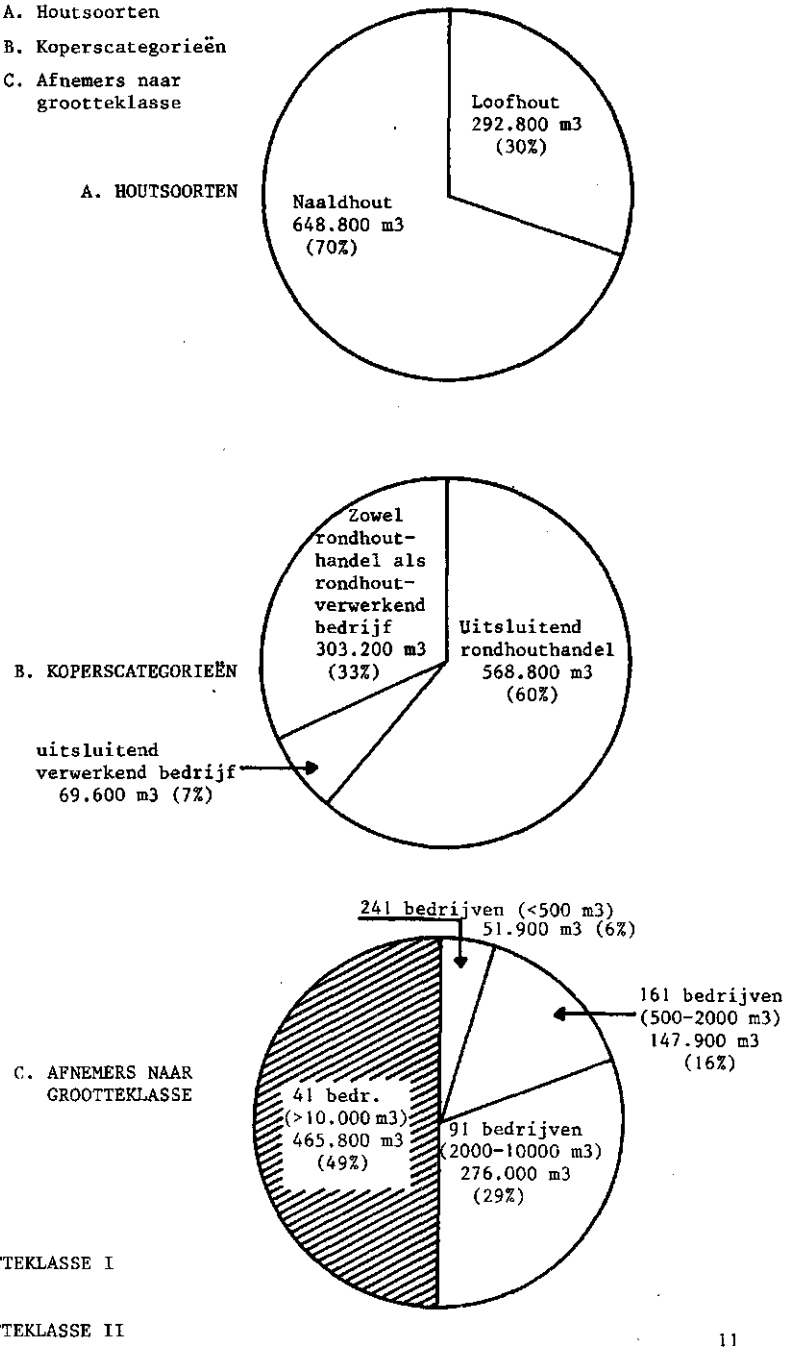
Uit het jaarverslag van Staatsbosbeheer 1978 viel af te lezen dat de rondhoutproduktie bij Staatsbosbeheer over 1977 circa 203.600 m3 bedroeg. (Dit is $\pm$ 21,5% van de totale rondhoutproduk-

Figuur 1 A. De Nederlandse rondhoutproduktie (941.600 m3) verdeeld naar:

A. Houtsoorten

B. Koperscategorieën

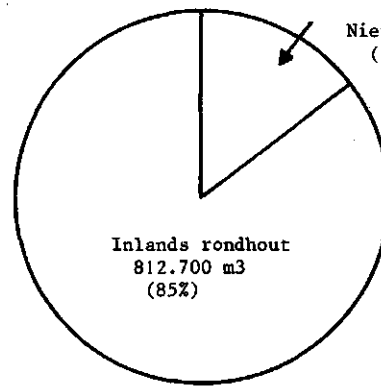
C. Afnemers naar grootteklasse

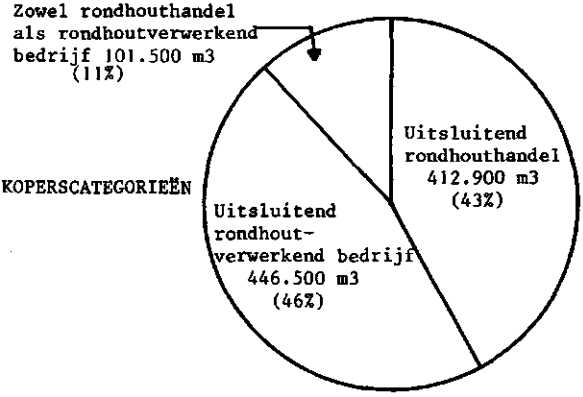
Figuur 1 B. Het van de Nederlandse rondhouthandelaren gekochte, niet-tropische rondhout (960.900 m3) verdeeld naar:

A. Herkomst
B. Koperscategorieën
C. Afnemers naar grootteklasse

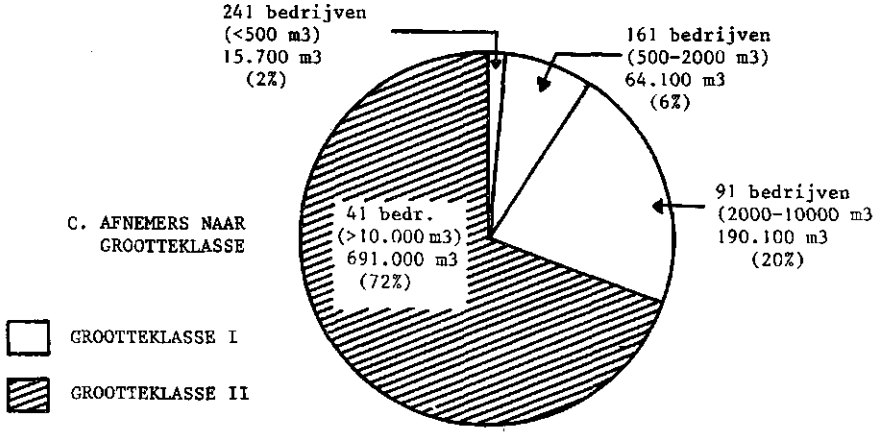
A. RONDHOUT NAAR HERKOMST

B. KOPERSCATEGORIEËN

C. AFNEMERS NAAR GROOTTEKLASSE

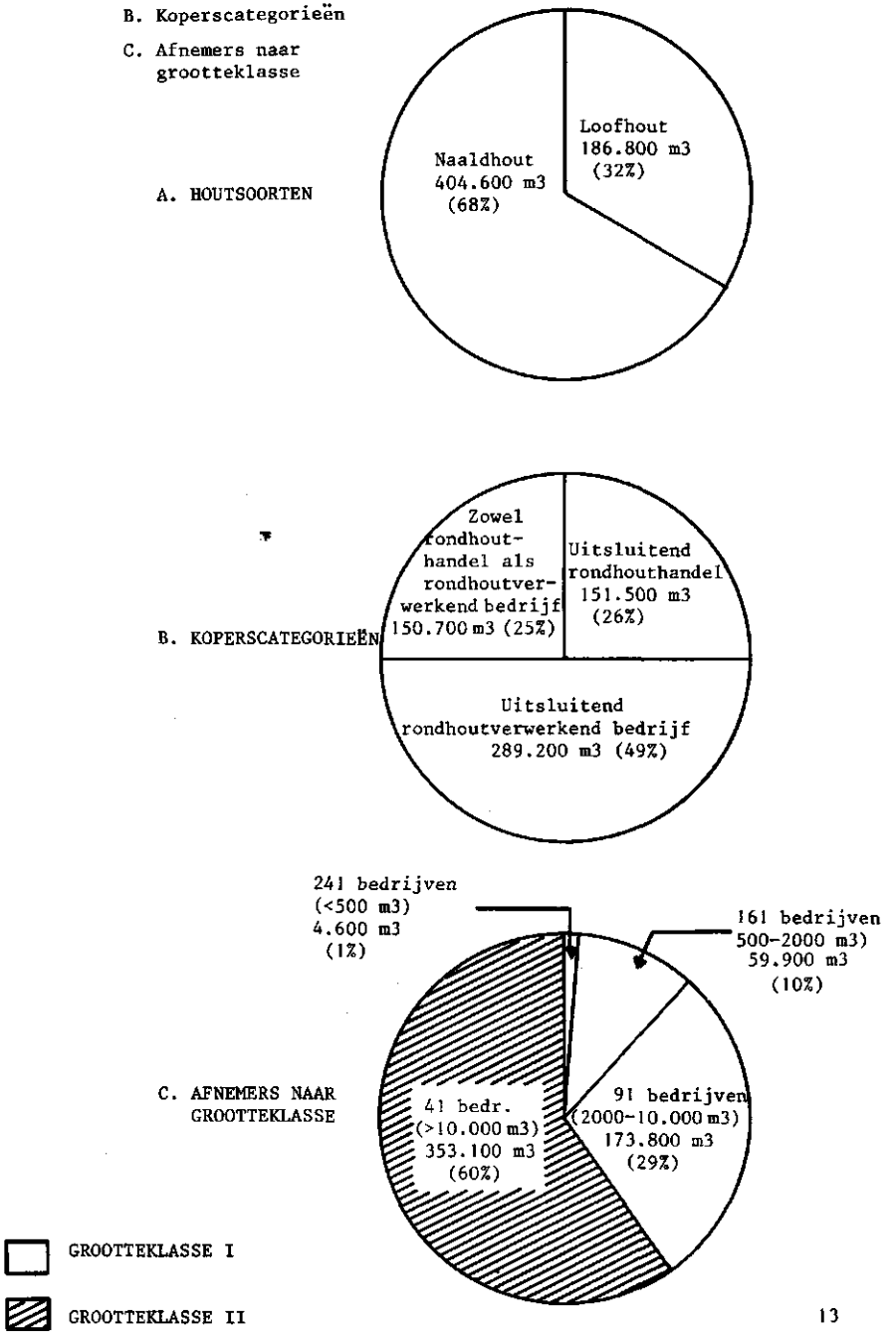

Figuur 1 C. Import van niet-tropisch rondhout (591.400 m3) verdeeld naar:

A. Houtsoorten

B. Koperscategorieën

C. Afnemers naar grootteklasse

tie ad. 941.600 m3). Uit het jaarverslag blijkt voorts dat Staatsbosbeheer 37% van de door haar verkochte hoeveelheid hout "geveld" verkocht heeft, dit is verhoudingsgewijs meer dan de overige rondhoutproducenten, deze verkochten hun hout voor 16% als geveld hout.

3. De verkoop en/of de verwerking van het in Nederland gekochte niet-tropische rondhout over 1977

De gehele bedrijfstak niet-tropisch rondhoutkopende ondernemingen heeft in 1977 1.934.000 m3 niet-tropisch rondhout verhandeld en/of verwerkt (inclusief dubbeltellingen). Van deze hoeveelheid rondhout hebben de rondhoutverwerkende bedrijven 636.300 m3 niet-tropisch rondhout, verdeeld naar de volgende sortimenten, verwerkt:

	in eigen bedrijf verwerkt, in Nederland gekocht, niet-tropisch rondhout		
sortiment	naaldhout	loofhout	totaal
papierhout	152.600	58.200	210.800
zaaghout	73.400	50.800	124.200
kisthout	56.300	53.200	109.500
vezel- en spaanplaathout	58.000	30.400	88.400
klompehout	-	54.100	54.100
fineerhout	-	40.500	40.500
langhout	5.000	-	5.000
overig rondhout	3.800	-	3.800
totaal	349.100	287.200	636.300

In het onderstaande overzicht is de bestemming van het inlandse rondhout aangegeven.

Eindbestemming van het inlandse rondhout over 1977

sortiment	produktie	geëxporteerd	in Nederland verwerkt/verbruikt
vezel- en spaanpl.hout	290.200	203.500	86.700
papierhout	182.400	25.400	157.000
zaaghout	130.000	4.400	125.600
kisthout	108.500	-	108.500
openhaardhout 1)	100.000	-	100.000
heipalen	79.700	-	79.700
klompehout	58.300	4.300	54.000
fineerhout	40.700	200	40.500
mijnhout	14.600	14.600	-
overig rondhout	73.900	1.800	72.100
totaal	1.078.300	254.200	824.100

1) Zie volgende pagina.

4. Overige uitkomsten van het onderzoek

Samenwerking tussen de rondhoutverhandelende bedrijven vond op vrij bescheiden schaal plaats. Twee bedrijven in grootteklasse I (bedrijven met een aankoop in Nederland van minder dan 10.000 m3 niet-tropisch rondhout) werkten met anderen samen; in grootteklasse II (bedrijven met een aankoop van meer dan 10.000 m3 niet-tropisch rondhout) kwam samenwerking voor bij zeven bedrijven.

De ondervraagde bedrijven waren in grote lijnen bereidwillig om prijzen te noemen met betrekking tot de aankoop en verkoop van rondhout. De prijzeninformatie is verre van éénduidig en is sterk afhankelijk van dikte, sortiment, kwaliteit, ligging, kwantum en verkoper. In zijn algemeenheid werd door de ondervraagden aangevoerd dat het prijzenniveau in 1977 hoger lag dan ten tijde van de stormjaren 1972 en 1973.

De arbeidsbezetting bij de handel in inlands rondhout bedroeg in 1977 - administratief personeel niet meegerekend - 799 manjaren; in 1973 860 manjaren, in beide jaren inclusief de "losse" werknemers. Het personeelsbestand ten behoeve van de verwerking - hieronder verstaan we die handelingen als gevolg waarvan het rondhout zijn ronde vorm verliest - van inlands rondhout, bedroeg 1.047 manjaren.

Evenals in vrijwel alle andere bedrijfstakken, is ook in de handel en in de verwerkende bedrijven de mechanisatie voortgeschreden. Bij de onderzochte bedrijven werden na 1973 onder meer de volgende machines aangeschaft: 3 uitsleeptrekkers (skidders), 1 uitdraagtrekker (forwarder), 1 houtoogstmachine (bobcat), 9 portaalkranen en 2 rondhoutsorteerinrichtingen.

40% van de onderzochte bedrijven importeerden zelf niet-tropisch rondhout, omdat het gewenste sortiment c.q. houtsoort niet of onvoldoende in inlands rondhout verkrijgbaar was of omdat het geïmporteerde rondhout beter van kwaliteit of lager in prijs was.

De toekomstverwachtingen van de geënquêteerde bedrijven voor de komende vijf jaar lopen nogal uiteen. In relatief veel bedrijven voorzag men geen betekenisvolle wijzigingen.

---

1) Er zijn in Nederland naar schatting 400.000 openhaarden. Ervan uitgaande dat in de helft geen rondhout wordt gestookt en aannemende dat de andere helft die wel stookt, per openhaard ½ m3 vast rondhout per jaar verbruikt, dan komt men globaal op een totaal verbruik in 1977 van 100.000 m3 rondhout als openhaardhout.

1. Het onderzoek

1.1 Doel van het onderzoek

Over 1973 heeft het Landbouw-Economisch Instituut, sectie Bosbouw, voor het eerst een onderzoek gedaan naar de marktstructuur van de rondhouthandel in Nederland. 1) Op verzoek van betrokkenen bij de inlands-rondhoutmarkt alsmede uit de behoefte aan meer en regelmatig inzicht in die rondhoutmarkt, is over 1977 opnieuw een marktstructuuronderzoek verricht. Over bos, bosbouw, houtproduktie en houtverwerking zijn ontstellend weinig gegevens beschikbaar. In het gebrek aan informatie, in vergelijking met andere bedrijfstakken, kan door middel van dit onderzoek voor een deel worden voorzien. Een periodiek herhaald onderzoek maakt het mogelijk bepaalde ontwikkelingen op de rondhoutmarkt te traceren, hetgeen van betekenis kan zijn, gezien de maatschappelijke belangstelling die bos en hout momenteel genieten.

Waar mogelijk zijn de onderzoeksresultaten over 1977 vergeleken met de bevindingen over 1973 en met het nog nader te noemen inventariserend onderzoek over 1976.

Dit marktstructuuronderzoek beoogt een antwoord te geven op onder meer de volgende vragen:

- hoeveel rondhout jaarlijks uit het Nederlandse bos wordt gekocht;
- langs welke (handels-) kanalen dit rondhout de rondhoutverwerkende bedrijven en andere verbruiksbestemmingen bereikt;
- welke bestemming uiteindelijk aan het hout wordt gegeven.

Voor definiëring van een aantal begrippen zij verwezen naar bijlage 1.

In figuur 2 is een sterk vereenvoudigd schematisch overzicht gegeven van de wegen waarlangs het inlandse rondhout van boseigenaar (rondhoutproducent) zijn eindbestemming (rondhoutconsument) kan bereiken.

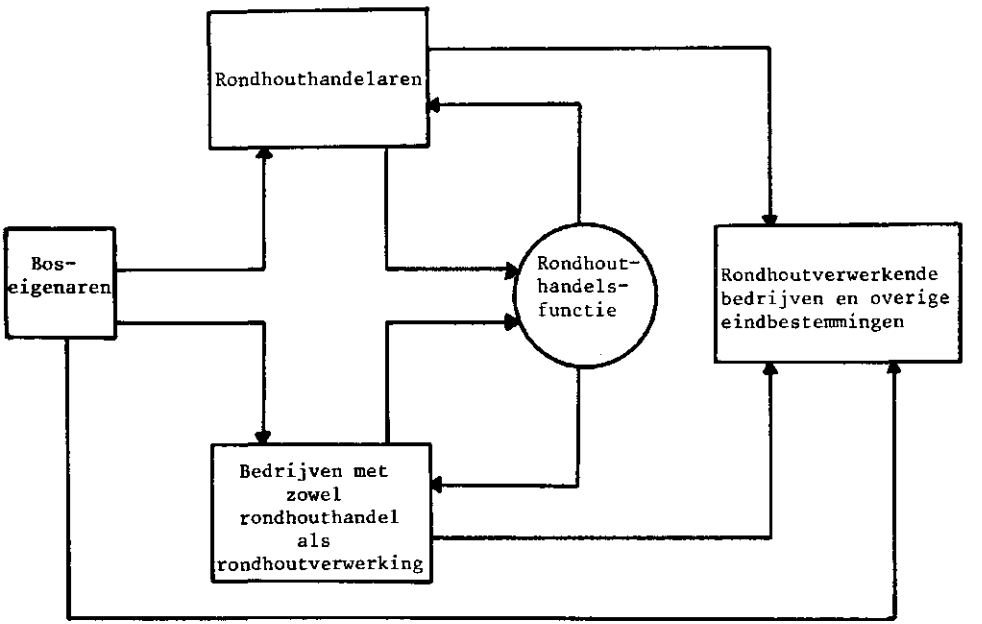
In het onderhavige onderzoek werden de bedrijven geënquêteerd die in Nederland niet-tropisch rondhout kochten. Deze bedrijven zijn in de volgende categorieën ingedeeld:

- rondhouthandelaren;
- rondhoutverwerkende bedrijven;
- rondhoutverhandelende, tevens rondhoutverwerkende bedrijven.

---

1) LEI-publikatie no. 5.42: De handel in inlands rondhout in 1973.

Fig. 2. Schematisch overzicht van de wegen, die het inlands rondhout kan afleggen van bos naar eindbestemming.

Twee stromen van rondhout tussen boseigenaar en eindbestemming zijn niet in het onderzoek betrokken, te weten rechtstreekse verkopen van de rondhoutproducent aan een buitenlandse koper en directe verkopen aan particulieren (b.v. openhaardhout). In bijlage 2. is daarom een kwantitatieve bespiegeling gegeven van het verbruik van openhaardhout.

De export van rondhout door de handel werd als eindbestemming beschouwd. Rondhout dat b.v. reeds gekruind, gepunt of verduurzaamd was, werd aangemerkt als bewerkt hout en werd dientengevolge buiten het onderzoek gelaten.

Naast de gegevens over de fysieke houtstroom leverde dit onderzoek informatie op over een aantal bedrijfsstructurele aangelegenheden, waardoor een duidelijker beeld van de onderzochte bedrijfstak werd verkregen.

1.2 De methode van onderzoek

1.2.1 De populatie

Het onderzoek is gebaseerd op een steekproefsgewijze enquête bij de inlands rondhoutkopende en/of rondhoutverwerkende onderne-

mingen in ons land. Om een representatieve steekproef te kunnen trekken moet de populatie bekend zijn. Daarom is over 1976 een inventariserend onderzoek 1) verricht naar rondhoutkopende ondernemingen in Nederland. Voor de vaststelling van de populatie rondhoutkopende ondernemingen kon helaas geen inzage worden verkregen in het Standaardbedrijfsregister van de Hout- en Meubelindustrie, zoals dit door het CBS wordt gebruikt. Voor het adressenbestand waren we aangewezen op tal van andere bronnen zoals genoemd in LEI-publikatie 5.42 (adressen uit advertenties en het aan rondhoutkopende ondernemingen vragen naar namen en adressen van collega's). Gesteld kan worden dat het gehanteerde adressenbestand met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid volledig is.

Tabel 1.1 geeft een overzicht van de populatie rondhoutkopende en rondhoutverwerkende ondernemingen uit het inventariserend onderzoek. Van de in totaal 610 bedrijven die in 1976 onverduurzaamd rondhout hebben gekocht voor de handel of verwerking waren er 73 die uitsluitend rondhout in het buitenland en/of uitsluitend tropisch rondhout hadden gekocht. Aangezien voor ons onderzoek alleen de bedrijven die in Nederland niet-tropisch rondhout kochten relevant zijn, zijn voornoemde 73 bedrijven buiten het onderzoek gelaten. De populatie omvatte een aantal bedrijven dat van Nederlandse handelaren alleen maar buitenlands hout had gekocht. Het aantal bedrijven dat (ook) inlands rondhout kocht, is derhalve kleiner dan 537. Ten opzichte van 1973, toen de populatie 620 inlands rondhoutkopende bedrijven omvatte, is dit aantal bedrijven met meer dan 13% verminderd.

Van de 537 bedrijven die in 1976 in Nederland niet-tropisch rondhout hebben aangekocht is eveneens in tabel 1.1 een verdeling gegeven naar grootteklasse en naar de aard van het bedrijf. 44 bedrijven hebben 10.000 m3 of meer niet-tropisch rondhout in Nederland aangekocht, terwijl 493 bedrijven minder dan 10.000 m3 hebben aangekocht.

---

1) Gepubliceerd in "De Houtwereld" 13 december 1978 (31) 24 pag. 10-19, en in het Nederlands Bosbouw Tijdschrift 51:1, januari 1979 pag. 7-18, getiteld: "De rondhouthandel- en verwerking in 1976; een inventarisatie".

Tabel 1.1 De populatie rondhoutkopende en rondhoutverwerkende bedrijven in 1976

Aard van het bedrijf	Uitsluitend rondh.-handel	Uitsluitend rondh.-verw. bedr.	Zowel rondhouth. als -verwerkend bedrijf	Alle bedrijven
Alle rondh.kopende ondernemingen in Nederland	260	261	89	610
Bedr. met uitsluitend aank. in het buitenland en/of uitsl. aank. van tropisch rondhout	30	34	9	73
Bedr. met aank. in Nederl. van niet-trop. rondhout	230	227	80	537
- w.v. met minder dan 10.000 m3 m.s.(= met schors)	204	214	75	493
- w.v. met 10.000 m3 m.s. en meer	26	13	5	44

1.2.2 De steekproef

Het onderzoek is gebaseerd deels op een steekproefsgewijze en deels op een integrale enquêtering van de rondhoutkopende ondernemingen. Ten einde een representatieve steekproef te kunnen trekken is de populatie in 1976 in de volgende 12 strata ingedeeld:

- drie koperscategorieën: te weten de rondhouthandelaren, de rondhoutverwerkende bedrijven en bedrijven die zowel rondhout verhandelen als verwerken.
- vier grootteklassen : bedrijven met aankopen van
  - minder dan 500 m3
  - 500 m3 tot 2.000 m3
  - 2.000 m3 tot 10.000 m3
  - 10.000 m3 en meer

De groep bedrijven met een aankoop van 10.000 m3 en meer (grootteklasse II), is integraal in het onderzoek opgenomen. Hun aantal is relatief gering, doch hun omzet niet-tropisch rondhout is verhoudingsgewijs groot. De indeling in drie grootteklassen van bedrijven met een aankoop van minder dan 10.000 m3 (grootteklasse I) had uitsluitend ten doel de steekproef de gewenste representativiteit te geven.

Tabel 1.2 De samenstelling van de steekproef t.b.v. het onderzoek over 1977 1)

Aard van het bedrijf	Aantal te enquêteren bedrijven	Grootteklasse	
		minder dan 10.000 m3	10.000 m3 en meer
Uitsluitend rondhouthandel	54 (52)	28	26 (24)
Uitsluitend rondhoutverwerkend bedrijf	42 (41)	29	13 (12)
Zowel rondhouthandel als rondhoutverwerkend bedrijf	15	10	5
Alle bedrijven	111 (108)	67	44 (41)

1) De tussen haakjes geplaatste cijfers geven het aantal geënquêteerde bedrijven aan voor zover dat aantal als gevolg van non-response afwijkt van de steekproef.

Tabel 1.2 toont de samenstelling van de steekproef zoals die in het onderzoek is gehanteerd. Aangezien het beantwoorden van een nogal omvangrijk, doch zo eenvoudig mogelijk gehouden enquêteformulier veelal toch nog problemen oplevert, zijn de steekproefbedrijven persoonlijk bezocht.

De medewerking aan de enquête was bevredigend. Van de bedrijven uit grootteklasse I moesten slechts 11 bedrijven worden vervangen: 7 bedrijven weigerden hun medewerking, terwijl 4 bedrijven om uiteenlopende redenen de vragen niet konden beantwoorden. Uit grootteklasse II weigerden 2 bedrijven hun medewerking en kon 1 bedrijf de gevraagde gegevens niet verstrekken. Daar deze grootteklasse integraal werd geënquêteerd, was vervanging van deze drie bedrijven niet mogelijk.

Hoewel de medewerking van de geënquêteerde bedrijven bevredigend was, viel toch een zekere enquête-moeheid te bespeuren. In diverse gevallen was de nodige overtuigingskracht vereist om de bedrijven tot deelname te bewegen. Het verdient aanbeveling de vele enquêtes waarmee de rondhoutkopende bedrijven worden geconfronteerd, zoveel mogelijk te coördineren, ook al zullen sommige enquêtes naar aard en frequentie verschillen vertonen.

2. De aankoop van niet-tropisch rondhout in 1977

2.1 Inleiding

De bedrijfskolom voor inlands rondhout omvat de volgende bedrijfstakken: de rondhoutproducenten, de rondhouthandel en de rondhoutconsumenten (grotendeels bestaande uit rondhoutverwerkende bedrijven en in mindere mate uit rondhouteindverbruikers). De rondhoutproducenten zijn de diverse boseigenaarscategorieën zoals Staatsbosbeheer, Provincies, Gemeenten, Verenigingen en Stichtingen voor Natuurbehoud, overige Stichtingen en Particulieren.

De rondhouthandel neemt een vrij centrale plaats in. De functies 1) van deze handel zijn: collecteren, sorteren, voorraad houden, transport, kredietverlening, het geven van marktinformatie en - via de prijzen - aanpassing van de vraag aan het aanbod. De rondhouthandel oefent bovendien de functies van vellen en opwerken van het hout uit. Met het oog op voornoemde functies kan worden gesteld dat de rondhouthandel een nauwelijks te missen schakel is in de bedrijfskolom.

2.2 De totale aankoop

Uit tabel 2.1 blijkt dat er in 1977 door de rondhoutkopende ondernemingen 941.600 m3 rondhout (exclusief directe aankoop door particulieren - w.o. openhaardhout - en exclusief export buiten de handel om) rechtstreeks uit het Nederlandse bos is aangekocht. Van deze hoeveelheid was 648.800 m3 (ca. 70%) naaldhout en 292.800 m3 (ca. 30%) loofhout.

Uit deze tabel blijkt tevens dat de 41 bedrijven (8% van het aantal rondhoutkopende bedrijven) uit grootteklasse II 465.800 m3 rondhout (50% van de totale hoeveelheid) rechtstreeks uit het Nederlandse bos hebben aangekocht. De 493 bedrijven (92% van het totale aantal rondhoutkopende bedrijven) uit grootteklasse I 2) kochten 475.800 m3 (eveneens 50% van de totale hoeveelheid) rondhout bij de Nederlandse rondhoutproducenten.

Tabel 2.2 laat zien - wat grootteklasse I betreft - dat de 241 bedrijven met een aankoop tot 500 m3 samen 51.900 m3 rondhout uit het Nederlandse betrokken, de 161 bedrijven met een aankoop van 500 tot 2.000 m3 147.900 m3 en de 91 bedrijven met een aankoop van 2.000 tot 10.000 m3 kochten 276.000 m3.

In tabel 2.3 is een relatieve en gecumuleerde verdeling gegeven van het Nederlandse bos gekochte rondhout, verdeeld naar de bedrijven uit de verschillende grootteklassen.

1) Zie LEI-publikatie 5.42.
2) Grootteklasse I is onderverdeeld in 3 categorieën: te weten tot 500 m3, 500-2.000 m3 en 2.000-10.000 m3.

Tabel 2.1 De aankoop van niet-tropisch rondhout in 1977 (in m3 incl. schors)

Aard van het bedrijf en grootteklasse	Rechtstreeks van Nederlandse rondhouttelers gekocht			Gekocht van Nederlandse rondhouthandelaren			Zelf geïmporteerd			Aantal bedrijven
	naaldhout	loofhout	totaal	naaldhout	loofhout	totaal	naaldhout	loofhout	totaal	
Uitsluitend rondhouthandel										
- grootteklasse I	241.300	93.700	335.000	119.300	37.200	156.500	92.100	3.700	95.800	204
- grootteklasse II	220.600	13.200	233.800	234.900	21.500	256.400	55.700	-	55.700	24
totaal	461.900	106.900	568.800	354.200	58.700	412.900	147.800	3.700	151.500	228
Uitsluitend rondhoutverwerkend bedrijf										
- grootteklasse I	100	65.500	65.600	35.500	61.400	96.900	11.200	108.800	120.000	214
- grootteklasse II	2.100	1.900	4.000	243.900	105.700	349.600	149.600	19.600	169.200	12
totaal	2.200	67.400	69.600	279.400	167.100	446.500	160.800	128.400	289.200	226
Zowel rondhouthandel als -verwerkend bedrijf										
- grootteklasse I	9.700	65.500	75.200	6.700	9.800	16.500	-	22.500	22.500	75.
- grootteklasse II	175.000	53.000	228.000	79.200	5.800	85.000	96.000	32.200	128.200	5
totaal	184.700	118.500	303.200	85.900	15.600	101.500	96.000	54.700	150.700	80
Totaal grootteklasse I	251.100	224.700	475.800	161.500	108.400	269.900	103.300	135.000	238.300	493
Totaal grootteklasse II	397.700	68.100	465.800	558.000	133.000	691.000	301.300	51.800	353.100	41
Totaal alle bedrijven	648.800	292.800	941.600	719.500	241.400	960.900	404.600	186.800	591.400	534

Tabel 2.2 De aankoop van niet-tropisch rondhout door bedrijven uit grootteklasse I (aankoop tot 10.000 m3 incl. schors) in 1977

	Aantal bedrijven	Rechtstreeks van Nederlandse rondhouttelers gekocht			Gekocht van Nederlandse rondhouthandelaren			Zelf geïmporteerd		
		naaldhout	loofhout	totaal	naaldhout	loofhout	totaal	naaldhout	loofhout	totaal
Uitsluitend rondhouthandel										
bedrijven met aankoop:										
- tot 500 m3	64	22.900	7.800	30.700	1.500	-	1.500	4.600	-	4.600
- van 500 tot 2.000 m3	80	82.600	23.600	106.200	15.300	-	15.300	17.700	-	17.700
- van 2.000 tot 10.000 m3	60	135.800	62.300	198.100	102.500	37.200	139.700	69.800	3.700	73.500
totaal	204	241.300	93.700	335.000	119.300	37.200	156.500	92.100	3.700	95.800
Uitsluitend rondhoutverwerkende bedrijven										
bedrijven met aankoop:										
- tot 500 m3	138	100	11.400	11.500	3.800	9.200	13.000	-	-	-
- van 500 tot 2.000 m3	60	-	21.800	21.800	8.600	32.600	41.200	10.000	32.200	42.200
- van 2.000 tot 10.000 m3	16	-	32.300	32.300	23.100	19.600	42.700	1.200	76.600	77.800
totaal	214	100	65.500	65.600	35.500	61.400	96.900	11.200	108.800	120.000
Zowel rondhouthandel als rondhoutverwerkende bedrijven										
bedrijven met aankoop:										
- tot 500 m3	39	4.300	5.400	9.700	1.200	-	1.200	-	-	-
- van 500 tot 2.000 m3	21	1.700	18.200	19.900	5.500	2.100	7.600	-	-	-
- van 2.000 tot 10.000 m3	15	3.700	41.900	45.600	-	7.700	7.700	-	22.500	22.500
totaal	75	9.700	65.500	75.200	6.700	9.800	16.500	-	22.500	22.500
Totaal v.d. bedr.categorieën										
bedrijven met aankoop:										
- tot 500 m3	241	27.300	24.600	51.900	6.500	9.200	15.700	4.600	-	4.600
- van 500 tot 2.000 m3	161	84.300	63.600	147.900	29.400	34.700	64.100	27.700	32.200	59.900
- van 2.000 tot 10.000 m3	91	139.500	136.500	276.000	125.600	64.500	190.100	71.000	102.800	173.800
Totaal grootteklasse I	493	251.100	224.700	475.800	161.500	108.400	269.900	103.300	135.000	238.300

Tabel 2.3 Relatieve en cumulatieve verdeling van de niet-tropisch rondhoutkopende bedrijven en de overeenkomstige hoeveelheden bij de Nederlandse rondhouttelers gekocht rondhout

Grootteklasse	In Ned. niet-tropisch rondhoutkopende ondernemingen				Bij de Ned. rondhouttelers gekochte hoeveelheden rondhout			
Bedrijven met aankoop:	aantal		gecumuleerd aantal		hoeveelheid		gecumuleerde hoeveelheid	
	absoluut	relatief	absoluut	relatief	absoluut	relatief	absoluut	relatief
tot 500 m3	241	45%	241	45%	51.900	5,5%	51.900	5,5%
van 500 tot 2.000 m3	161	30%	402	75%	147.900	16,0%	199.800	21,5%
van 2.000 tot 10.000 m3	91	17%	493	92%	276.000	29,0%	475.800	50,5%
10.000 m3 en meer	41	8%	534	100%	465.800	49,5%	941.600	100,0%
	534	100%			941.600	100,0%		

Bedrijven die uitsluitend als rondhouthandelaar werkzaam waren, kochten 568.800 m3 (zie tabel 2.1) rondhout uit het Nederlandse bos (dat is ca. 60%). Indien we rekening houden met de categorie rondhouthandel annex rondhoutverwerkend bedrijf, dan ligt dit percentage uiteraard hoger.

De uitsluitend rondhoutverwerkende bedrijven betrokken slechts 69.600 m3 rondhout (ruim 7% van het totaal) rechtstreeks uit het Nederlandse bos. Het betrof hier voornamelijk bedrijven uit grootteklasse I (tot 10.000 m3) en wel vooral klompenmakers die hoofdzakelijk loofhout kochten.

In 1977 werd 591.400 m3 niet-tropisch rondhout geïmporteerd, waarvan 404.600 m3 naaldhout en 186.800 m3 loofhout (tabel 2.1). Hiervan namen de bedrijven uit grootteklasse I 238.300 m3 en de bedrijven uit grootteklasse II 353.100 m3 voor hun rekening. Tabel 2.2 geeft een gedetailleerd overzicht van de importen door de bedrijven uit grootteklasse I.

De uitsluitend rondhoutverwerkende bedrijven importeerden 289.200 m3 (49% van het totaal) niet-tropisch rondhout (tabel 2.1). De uitsluitend rondhoutverhandelende bedrijven betrokken 151.500 m3 niet-tropisch rondhout uit het buitenland en de bedrijven die zowel rondhout verhandelden als verwerkten 150.700 m3. Hieruit blijkt dat de rondhoutverwerkende bedrijven een nogal belangrijk aandeel hebben in de import van niet-tropisch rondhout. De grote rondhoutverwerkende bedrijven (grootteklasse II) betrokken hun hout voor twee derdedeel (349.600 m3) van de Nederlandse handelaren en importeerden zelf één derdedeel (169.200 m3).

Alle rondhoutkopende ondernemingen tezamen hebben 960.900 m3 rondhout bij de specifieke rondhouthandel aangekocht (tabel 2.1). In het onderzoek is getracht vast te stellen hoeveel hout van Nederlandse origine was en hoeveel geïmporteerd was. In de enquête is aan de steekproefbedrijven die bij de rondhouthandel hout hadden gekocht, gevraagd of het inlands of niet-inlands rondhout betrof of dat ze het antwoord schuldig moesten blijven. De meeste respondenten wisten met grote stelligheid de herkomst van het bij de handel gekochte rondhout aan te geven. In tabel 2.4 is van het bij de Nederlandse handelaren gekochte niet-tropische rondhout de verdeling naar herkomst gegeven. 679.100 m3 (ruim 70%) betrof inlands rondhout, 128.800 m3 (bijna 14%) was niet-inlands rondhout en van 153.000 m3 (16%) was de herkomst onbekend. Met name de grote rondhoutverwerkende bedrijven konden niet in alle gevallen duidelijkheid over de herkomst verschaffen. Dit is in feite niet zo verwonderlijk aangezien de grondstoffenvoorziening primair is en niet de herkomst ervan.

Indien we de handel in inlands rondhout over 1977 willen vergelijken met die over 1973 en 1976, dan zal eerst de hoeveelheid rondhout waarvan de herkomst onbekend is, uitgesplitst moeten worden naar inlands en niet-inlands. Van de hoeveelheid rondhout - 153.000 m3 - met een onbekende herkomst is in tabel 2.5 de verdeling tussen inlands en niet-inlands rondhout geschat aan de

Tabel 2.4 Niet-tropisch rondhout gekocht van de Nederlandse rondhouthandelaren, verdeeld naar de herkomst ervan, naar aanwijzing van de kopers (in m3 incl. schors)

Aard van het bedrijf	Inlands rondhout	Niet-inlands rondhout	Herkomst onbekend	Totaal
Uitsluitend rondhouthandel	331.400	78.600	2.900	412.900
Uitsluitend rondhoutverwerkend bedrijf	250.000	46.400	150.100	446.500
Zowel rondhouthandel als -verwerkend bedrijf	97.700	3.800	-	101.500
Alle bedrijven	679.100	128.800	153.000	960.900

hand van de verhouding inlands - niet-inlands bij de aankoop door de leveranciers van dat hout. Uit deze tabel blijkt dat het overgrote deel van het rondhout met onbekende herkomst inlands rondhout is geweest, zodat in 1977 in totaal 812.700 m3 inlands rondhout bij de handel gekocht bleek te zijn (tabel 2.6). De rondhouthandel annex -verwerkend bedrijf nam hiervan 97.700 m3 voor zijn rekening. Hiervan werd 76.500 m3 verhandeld en 21.200 m3 in eigen bedrijf verwerkt. In totaal werd dus 403.200 m3 (382.000 + 21.200) van de handel gekocht inlands rondhout in de rondhoutverwerkende bedrijven verwerkt, terwijl minstens 409.300 m3 (332.800 + 76.500) inlands rondhout door de handel via de handel is gekocht en dientengevolge voordat het zijn eindbestemming vond, door de handen van 2 of meer handelaren is gegaan in het kader van haar verzamelende en distribuerende functie.

Tabel 2.5 Schatting van de verdeling van het van de handel gekochte rondhout waarvan de herkomst onbekend was, naar inlands en niet-inlands (m3 m.s.)

Soort bedrijf	Inlands rondhout	niet-inlands rondhout	Totaal
Uitsluitend rondhouthandel	1.400	1.500	2.900
Uitsluitend rondhoutverwerkend bedrijf	132.200	17.900	150.100
Totaal	133.600	19.400	153.000

Tabel 2.6 De herkomst van het bij de handel gekochte rondhout in 1977 (m3 m.s.)

Soort bedrijf	Inlands rondhout	Niet-inlands rondhout	Totaal
Uitsluitend rondhouthandel	332.800	80.100	412.900
Uitsluitend rondhout-verwerkend bedrijf	382.200	64.300	446.500
Zowel rondhouthandel als -verwerkend bedrijf	97.700	3.800	101.500
Totaal	812.700	148.200	960.900

2.3 Vergelijkend overzicht van de aankopen van niet-tropisch rondhout over de jaren 1973, 1976 en 1977 1)

Uit tabel 2.7 blijkt dat de totale hoeveelheid hout die uit het Nederlandse bos werd aangekocht van ruim 1,35 miljoen m3 in 1973 (stormhout!) verminderde tot 941.600 m3 in 1977. Verder zien we dat de rondhouthandel in 1976 totaal 1.096.500 m3 (625.200 m3 uit het Nederlandse bos, 229.200 m3 van collega-handelaren en 242.100 m3 geïmporteerd) kocht en in 1977 1.133.200 m3 (respectievelijk 568.800 m3, 332.800 m3, 80.100 m3 en 151.500 m3), slechts weinig meer dan in 1976.

Voor de rondhoutverwerkende bedrijven zijn de cijfers voor 1976 en 1977 resp. 743.800 m3 en 805.300 m3, een toename van ruim 8%. Er is in 1977 o.a. aanzienlijk meer rechtstreeks geïmporteerd dan in 1977.

De rondhouthandel annex -verwerkend bedrijf kocht in 1976 557.500 m3 en in 1977 ongeveer de gelijke hoeveelheid nl. 555.400 m3.

Uit de tabel blijkt ten slotte dat de uitsluitend rondhouthandel in de periode 1973-1977 steeds minder rondhout rechtstreeks bij de houtproducent kocht, maar dat de uitsluitend rondhoutverwerkende bedrijven en de bedrijven met zowel handel als verwerking, in die periode juist steeds meer inlands rondhout kochten nl.

1) De steekproef voor 1973 betrof de inlands rondhoutkopende ondernemingen. Bedrijven die uitsluitend tropisch rondhout kochten of die uitsluitend niet-tropisch rondhout importeerden waren dus niet in het onderzoek betrokken.
De basis voor de inventarisatie over 1976 en voor de steekproef voor 1977, werd gevormd door bedrijven die in Nederland niet-tropisch rondhout kochten. Hieronder waren 10 bedrijven die samen ca. 2.000 m3 niet-tropisch buitenlands hout hebben gekocht. Bij vergelijking van de 3 jaren heeft dit verschil geen grote invloed.

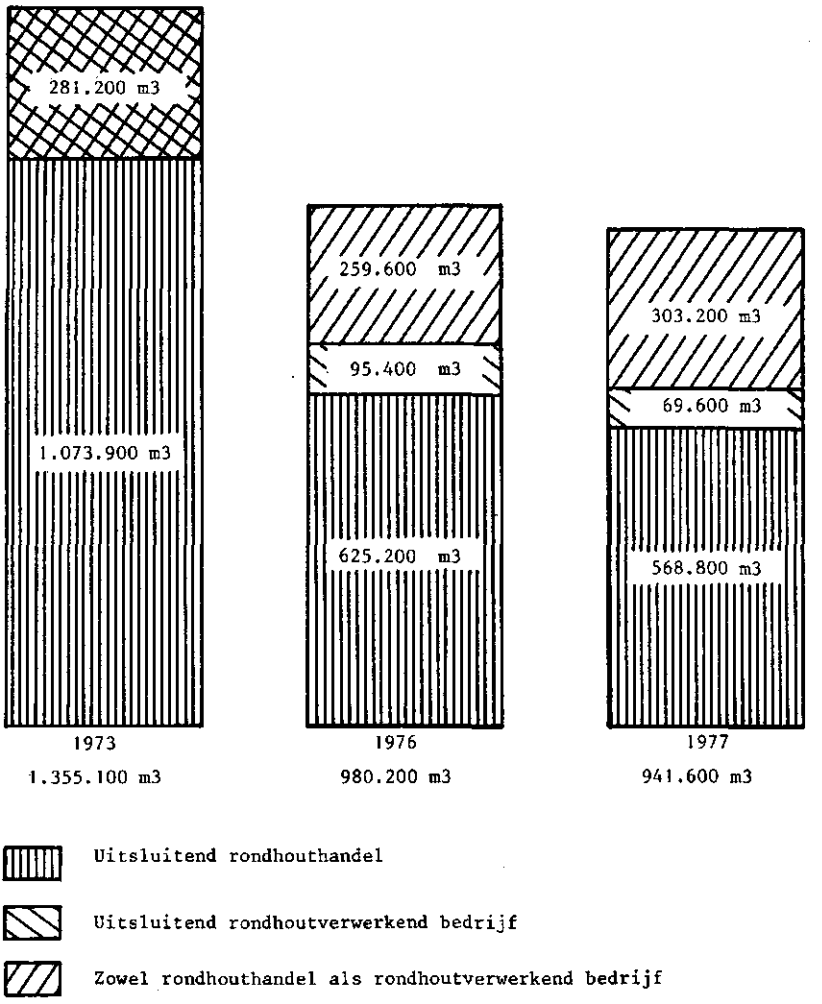
Tabel 2.7 De aankoop van rondhout in 1973, 1976 en 1977 (in m3 incl. schors)

Soort bedrijf	Gekocht van Nederlandse rondhoutproducenten 1)			Gekocht van Nederlandse rondhouthandelaren 1973		1976	1977		Zelf geïmporteerd		
	1973	1976	1977	inlands rondhout	buitenlands rondh.2)	inlands+buitenl. rondhout	inlands rondhout	buitenlands rondh.	1973	1976	1977
Uitsluitend rondhouthandel	1.073.900	625.200	568.800	554.800	.	229.200	332.800	80.100	.	242.100	151.500
Uitsluitend rondhoutverwerkend bedrijf	281.200	95.400	69.600	507.900	.	403.700	382.200	64.300	.	244.700	289.200
Zowel rondhouthandel als -verwerkend bedr.		259.600	303.200		.	168.200	97.700	3.800	.	129.700	150.700
Totaal	1.355.100	980.200	941.600	1.062.700	.	801.100	812.700	148.200	.	616.500	591.400

1) Onder rondhoutproducenten worden verstaan de bezitters van de gronden, waarop bomen of bossen werden geteeld (bosbezitters, park- en tuinbezitters en bezitters van dijk- en laanbeplantingen).

2) Bedrijven die uitsluitend importeerden zijn niet geënquêteerd.

Figuur 3. De aankoop van inlands rondhout rechtstreeks bij de boseigenaar in 1973, 1976 en 1977.
(Behoort bij tabel 2.7)

281.200 m3 in 1973 en 372.800 m3 in 1977 (zie ook fig. 3).

2.4 De vorm waarin het inlandse rondhout werd aangekocht

Het in Nederland gekochte niet-tropische rondhout werd in de volgende vormen aangekocht:

- op stam.
- als geveld langhout;
- in diverse sortimenten.

Van de 941.600 m3 rondhout (tabel 2.8) die bij de Nederlandse rondhoutproducenten werd gekocht, bleek ca. 80% op stam gekocht te zijn, 16% als geveld langhout en 4% in sortimenten.

Van het op stam gekochte hout nam de uitsluitend rondhouthandel 471.500 m3 (63%) voor haar rekening.

De aankoop van inlands rondhout bij de Nederlandse rondhouthandelaren gaf een geheel andere verdeling te zien, namelijk 87% in sortimenten, 11% als geveld langhout en 2% op stam. De rondhouthandel die relatief veel hout op stam van de rondhoutproducenten betrok, verkocht het dus veel meer door in sortimenten. Dit blijkt ook uit tabel 2.9 waar de sortimenten afzonderlijk zijn genoemd. De Nederlandse houtproducenten boden zeer weinig hout aan in de vorm van sortimenten namelijk maar 41.000 m3. Het rondhout dat bij de rondhouthandelaren werd aangekocht, was voor ca. 65% papier-, vezel- en spaanplaathout en voor 26% kist- en zaaghout.

Uit tabel 2.10 blijkt dat Staatsbosbeheer in 1977 203.600 m3 rondhout heeft verkocht (21,5% van de totale Nederlandse rondhoutproduktie). Tevens zien we dat Staatsbosbeheer in 1977 verhoudingsgewijs meer hout geveld verkocht (37%) dan de overige rondhoutproducenten (16%). Staatsbosbeheer verkoopt echter steeds meer hout op stam.

Tabel 2.8 De vorm, waarin het rondhout in 1977 in Nederland werd aangekocht (in m3 incl. schors)

Vorm waarin het rondhout werd aangekocht	Rechtstreeks van Nederlandse rondhouttelers gekocht			Gekocht van Nederlandse rondhouthandelaren								
				inlands rondhout			geen inlands rondhout			herkomst onbekend		
	naald-hout	loof-hout	totaal	naald-hout	loof-hout	totaal	naald-hout	loof-hout	totaal	naald-hout	loof-hout	totaal
Rondhouthandel												
op stam	385.500	86.000	471.500	12.500	-	12.500	-	-	-	-	-	-
langhout	58.000	4.100	62.100	1.100	16.400	17.500	1.600	-	1.600	-	-	-
sortimenten	18.400	16.800	35.200	259.100	42.300	301.400	77.000	-	77.000	2.900	-	2.900
totaal	461.900	106.900	568.800	272.700	58.700	331.400	78.600	-	78.600	2.900	-	2.900
Rondhoutverwerkers												
op stam	-	65.500	65.500	300	300	600	-	-	-	-	-	-
langhout	-	-	-	4.500	41.200	45.700	1.000	9.000	10.000	-	-	-
sortimenten	2.200	1.900	4.100	136.400	67.300	203.700	4.200	32.200	36.400	133.000	17.100	150.100
totaal	2.200	67.400	69.600	141.200	108.800	250.000	5.200	41.200	46.400	133.000	17.100	150.100
Rondhouthandel annex verwerker												
op stam	107.700	102.800	210.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-
langhout	75.300	15.700	91.000	900	8.600	9.500	-	-	-	-	-	-
sortimenten	1.700	-	1.700	82.400	5.800	88.200	2.600	1.200	3.800	-	-	-
totaal	184.700	118.500	303.200	83.300	14.400	97.700	2.600	1.200	3.800	-	-	-
Alle bedrijven												
op stam	493.200	254.300	747.500	12.800	300	13.100	-	-	-	-	-	-
langhout	133.300	19.800	153.100	6.500	66.200	72.700	2.600	9.000	11.600	-	-	-
sortimenten	22.300	18.700	41.000	477.900	115.400	593.300	83.800	33.400	117.200	135.900	17.100	153.000
totaal	648.800	292.800	941.600	497.200	181.900	679.100	86.400	42.400	128.800	135.900	17.100	153.000

Tabel 2.9 De sortimenten, die in 1977 in Nederland werden aangekocht (m3 incl. schors)

Sortiment	Rechtstreeks van Nederlandse rondhouttelers gekocht			Gekocht van Nederlandse rondhouthandelaren								
				inlands rondhout			geen inlands rondhout			herkomst onbekend		
	naald-hout	loof-hout	totaal	naald-hout	loof-hout	totaal	naald-hout	loof-hout	totaal	naald-hout	loof-hout	totaal
Alle bedrijven												
zaaghout	5.200	2.700	7.900	67.100	10.700	77.800	4.700	1.900	6.600	-	-	-
kisthout	-	-	-	47.400	31.200	78.600	700	300	1.000	-	1.500	1.500
wolhout	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
fineerhout	-	-	-	-	200	200	-	-	-	-	-	-
papierhout	2.600	10.000	12.600	126.100	11.200	137.300	3.000	30.800	33.800	133.000	15.600	148.600
vezel- en spaan-plaathout	10.200	5.400	15.600	145.300	50.300	195.600	1.400	400	1.800	-	-	-
heipalen	-	-	-	52.500	-	52.500	27.100	-	27.100	700	-	700
klompehout	-	-	-	-	11.800	11.800	-	-	-	-	-	-
mijnhout	-	600	600	2.500	-	2.500	-	-	-	-	-	-
overig rondhout	4.300	-	4.300	37.000	-	37.000	46.900	-	46.900	2.200	-	2.200
totaal	22.300	18.700	41.000	477.900	115.400	593.300	83.800	33.400	117.200	135.900	17.100	153.000

Tabel 2.10 Vergelijking van de verhouding tussen verkoop op stam en verkoop geveld door het Staatsbosbeheer en de overige rondhoutproducenten naar de grootte van de houtproduktie

Rondhoutproducent	jaar van verkoop	Wijze van verkoop					
		op stam		geveld		totaal	
		m3	%	m3	%	m3	%
Staatsbosbeheer	1976/77	126.900	61	81.700	39	208.600	100
	1977/78	128.200	65	70.400	35	198.600	100
	Gem.1977	127.600	63	76.000	37	203.600	100
Overige rondhoutproducenten	1977	619.900	84	118.100	16	738.000[1]	100
Alle rondhoutproducenten	1977	747.500	79	194.100	21	941.600[2]	100

1) Bron: Jaarverslag SBB 1978.

2) Excl. niet geregistreerde verkopen uit het bos (rechtstreeks export en openhaardhout aan particulieren).

3. De verkoop en/of de verwerking van het in Nederland gekochte rondhout over 1977

3.1 Voorraadverschillen

Ten einde te kunnen aangeven hoeveel rondhout er in 1977 door de bedrijven verkocht dan wel verwerkt is, was het noodzakelijk de voorraadmutaties tussen 1 januari en 31 december 1977 te kennen. Immers: beginvoorraad + aankoop in 1977 - eindvoorraad = hoeveelheid verkocht en/of verwerkt in 1977. Het verschil tussen beginvoorraad en eindvoorraad bedroeg slechts + 31.500 m3 (tabel 3.1).

In 1973 was er sprake van een verschil tussen begin- en eindvoorraad van minus 224.000 m3 rondhout. De stormjaren 1972 en 1973 hadden duidelijk geresulteerd in grotere houtvoorraden op de houtwerven.

De hoeveelheid in 1977 verkocht en/of verwerkt rondhout bedroeg 1.934.000 m3.

Tabel 3.1 De voorraadverschillen over 1977

Soort bedrijf	Aankoop in Ned. van niet-tropisch rondhout	Beginvoorraad minus eindvoorraad	Verkocht en/of verwerkt in 1977 1)
Uitsluitend rondhouthandel	981.700	+ 10.600	992.300
Uitsluitend rondhoutverwerkende bedrijven	516.100	+ 21.100	537.200
Zowel rondhouthandel als -verwerkende bedrijven	404.700	- 200	404.500
Alle bedrijven	1.902.500	+ 31.500	1.934.000

1) Incl. geïmporteerd rondhout: een verdeling in inlands en geïmporteerd hout naar de verschillende bestemmingen was niet mogelijk. Bovendien bevat de totale verwerkte en/of verwerkte hoeveelheid rondhout dubbeltellingen.

3.2 De bestemmingen van het in Nederland verhandelde en/of verwerkte niet-tropische rondhout

Uit tabel 3.2, waarin de diverse bestemming van het rondhout

zijn vermeld, blijkt dat in totaal 254.200 m3 rondhout werd geëxporteerd en dat 636.300 m3 rondhout in eigen bedrijf werd verwerkt.

Tabel 3.2 De in 1977 door alle bedrijven verhandelde en/of verwerkte hoeveelheid niet-tropische rondhout (m3 met schors)

Verkocht/verwerkt door	Uitsluitend rondhouthandelaren	Uitsluitend rondhoutverwerkende bedrijven	Zowel rondhouthandel als verwerkend bedrijf	Alle bedrijven
Geëxporteerd	193.500		60.700	254.200
In eigen bedrijf bewerkt 1)	85.200		23.300	108.500
In eigen bedrijf verwerkt 2)		537.200	99.100	636.300
Verkocht aan rondhouthandelaren	320.200		69.700	389.900
Verkocht aan rondhoutverwerkers	294.300		134.200	428.500
Verkocht aan eindverbruikers	99.100		17.500	116.600
Totaal	992.300	537.200	404.500	1.934.000

1) In eigen bedrijf bewerkt alsmede door derden laten bewerken. Onder bewerken wordt verstaan: kruinen en/of punten en/of verduurzamen. Het hout behoudt de ronde vorm.
2) Onder verwerken wordt verstaan: zagen, vervezelen of een andere behandeling, als gevolg waarvan het rondhout zijn ronde vorm verliest.

Ter illustratie is de "rondhoutstroom" via handel en verwerkende bedrijven naar de eindbestemmingen in beeld gebracht in figuur 4 (zie bijlage 3).

3.3 De vorm waarin het niet-tropische in Nederland gekochte rondhout in 1977 werd verkocht of verwerkt

Naast de bestemming is in het onderzoek ook gevraagd naar de vorm waarin het rondhout deze bestemmingen bereikte: als langhout of in sortimenten. We beperken ons tot de allesomvattende gecomprimeerde tabel 3.3 waar de vorm waarin het rondhout werd verkocht en/of verwerkt, is onderverdeeld in op stam, langhout en sortimenten. Het blijkt dat het merendeel (97%) van het rondhout

als sortiment zijn bestemming bereikt en slechts op zeer beperkte schaal op stam en als langhout (3%).

De verdere uitsplitsing van de sortimenten van de eindbestemming "verwerkt in eigen bedrijf" is voldoende belangrijk om nader aan te geven. Deze indeling is in tabel 3.4 weergegeven.

Tabel 3.3 De vorm waarin het rondhout door de gehele populatie in 1977 is verwerkt c.q. verkocht

Vorm waarin het rondhout werd verwerkt en/of verkocht	Op stam	Langhout	Sortimenten	Totaal
Geëxporteerd	-	-	254.200	254.200
Bewerkt 1)	-	-	108.500	108.500
Verwerkt 2)	-	5.000	631.300	636.300
Verkocht aan:				
- rondhouthandel	14.600	25.100	350.200	389.900
- rondhoutverwerkende bedrijven	-	5.500	423.000	428.500
- eindverbruikers	-	1.600	115.000	116.600
Totaal verkocht c.q. verwerkt	14.600	37.200	1.882.200	1.934.000

1) en 2) zie noten bij tabel 2.3.

Tabel 3.4 Indeling van het in eigen bedrijf verwerkte niet-tropische, in Nederland gekochte, rondhout naar sortimenten

Sortimenten	Naaldhout	Loofhout	Totaal
Papierhout	152.600	58.200	210.800
Zaaghout	73.400	50.800	124.200
Kisthout	56.300	53.200	109.500
Vezel- en spaanplaathout	58.000	30.400	88.400
Klompehout	-	54.100	54.100
Fineerhout	-	40.500	40.500
Langhout	5.000	-	5.000
Overig rondhout	3.800	-	3.800
Totaal	349.100	287.200	636.300

Het blijkt dat 3% van al het in eigen bedrijf verwerkte niettropische rondhout tot papierhout (210.800 m3) werd verwerkt, bijna 20% tot zaaghout (124.200 m3), 17% tot kisthout (109.500 m3) en bijna 7% tot fineer/triplex (40.500 m3). Laatstgenoemd sortiment betreft populierehout.

3.4 De eindbestemming van het inlandse rondhout

Uit tabel 3.2 bleek de bestemming van al het in Nederland gekochte niet-tropische rondhout (1.934.000 m3). Aangezien de hoeveelheden "verkocht aan rondhouthandelaren" (389.900 m3) en "verkocht aan rondhoutverwerkers" (428.500 m3) doorverkocht werden, had 1.115.660 m3 zijn definitieve eindbestemming gevonden. De eindbestemming van de hoeveelheid hout "verkocht aan rondhoutverwerkers" kon door deze bedrijven zelf worden gegeven.

De hoeveelheid van 1.115.600 m3 rondhout met een definitieve eindbestemming omvatte - zoals tabel 2.7 liet zien - 148.200 m3 geïmporteerd niet-tropisch rondhout. De hoeveelheid inlands rondhout waarvan de eindbestemming bekend was, bedroeg derhalve in 1977 967.400 m3 1).

Uit tabel 3.5 blijkt welke eindbestemmingen de ruim 1.078.000 m3 inlands rondhout (inclusief openhaardhout: zie bijlage 2) heeft gekregen.

Tabel 3.5 Eindbestemming van het inlandse rondhout over 1977

Sortiment	Produktie	Geëxporteerd	In Nederl. verwerkt of verbruikt
Vezel- en spaanplaathout	290.200	203.500	86.700
Papierhout	182.400	25.400	157.000
Zaaghout	130.000	4.400	125.600
Kisthout	108.500	-	108.500
Openhaardhout	100.000	-	100.000
Heipalen	79.700	-	79.700
Klompehout	58.300	4.300	54.000
Fineerhout	40.700	200	40.500
Mijnhout	14.600	14.600	-
Overig rondhout	73.900	1.800	72.100
Totaal	1.078.300	254.200	824.100

1) Het verschil met de van Nederlandse rondhoutproducenten gekochte hoeveelheid (941.600 m3) is toe te schrijven aan voorraadmutaties.

4. Overige uitkomsten van het onderzoek

4.1 De ondernemingsvorm van het bedrijf

In tabel 4.1 is aangegeven hoe de verschillende ondernemingsvormen waren verdeeld over de verschillende soorten van bedrijven. Het blijkt, dat de éénmanszaak bij de kleine bedrijven veelvuldiger voor komt dan bij de grote. Deze laatsten hebben voornamelijk de besloten vennootschap als ondernemingsvorm. De coöperatieve vereniging kwam bij de onderzochte bedrijven in het geheel niet voor. Ook de maatschap en de commanditaire vennootschap kwamen slechts sporadisch voor: elk bij slechts één bedrijf. Opvallend is ook, dat de naamloze vennootschap vrijwel niet meer voor kwam. Het lijkt aannemelijk, dat het merendeel van de naamloze vennootschappen is omgezet in besloten vennootschappen, temeer omdat, zoals blijkt uit tabel 4.2, alle nog voorkomende n.v.'s reeds meer dan 10 jaar bestonden, terwijl de b.v.'s overwegend van veel recentere datum zijn. Uit deze tabel komt tevens naar voren, dat de éénmanszaken overwegend in de groep ouder dan 10 jaar voorkomen. Hetzelfde is het geval met de vennootschap onder firma. De overige ondernemingsvormen - vooral de b.v. - waren alle van recentere datum.

Van de 62 bedrijven die geen éénmanszaak waren, bleken er slechts 3 te zijn waarvan één of meer eigenaren ook nog zelfstandig elders in de rondhoutbranche activiteiten ontplooiden.

Van de onderzochte 108 bedrijven bleken er 11 te zijn, die deel uitmaakten van een groter bedrijf; namelijk 2 bij de uitsluitend rondhoutverwerkende bedrijven uit grootteklasse I (aankoop tot 10.000 m3) en 9 in grootteklasse II, verdeeld over uitsluitend rondhouthandel (3 stuks), uitsluitend rondhoutverwerkende bedrijven (5 stuks) en zowel rondhouthandel als -verwerkende bedrijven (1 stuk). Van de 11 bedrijven die onderdeel van grotere bedrijven vormden, waren er 9 een b.v., 1 een n.v. en 1 een vennootschap onder firma.

Tabel 4.1 De verdeling van de onderzochte 108 bedrijven naar ondernemingsvorm

	Uitsluitend rondhouthandel		Uitsluitend rondhoutverwerkende bedrijven		Zowel rondhouthandel als -verwerkende bedrijven		Alle bedrijven	
Grootteklasse	I	II	I	II	I	II	I	II
Ondernemingsvorm								
éénmanszaak	18	4	17	-	6	1	41	5
maatschap 1)	1	-	-	-	-	-	1	-
vennootschap onder firma 2)	3	3	4	1	2	-	9	4
commanditaire vennootschap 3)	-	1	-	-	-	-	-	1
naamloze vennootschap 4)	-	-	2	2	-	-	2	2
besloten vennootschap 5)	6	16	6	9	2	4	14	29
totaal	28	24	29	12	10	5	67	41

1) De maatschap; dit is een overeenkomst van twee of meer personen, waarbij zij zich verbinden iets in gemeenschap te brengen met het doel om de winsten, die daaruit ontstaan, met elkaar te delen. De leden van de maatschap worden "vennoten" genoemd. De maatschap is geen rechtspersoon; derden kunnen vorderingen alleen verhalen op het vermogen van de vennoot met wie zij handelen. De maatschap wordt niet gevoerd onder gemeenschappelijke naam.

2) De vennootschap onder firma (v.o.f.); deze ondernemingsvorm bestaat wanneer een maatschap onder gemeenschappelijke naam een bedrijf uitoefent. Iedere vennoot die daarvan niet is uitgesloten, is bevoegd de vennootschap en derden te binden. De vennoten zijn hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk voor de verbintenissen van de vennootschap. De firma is echter geen rechtspersoon.

3) De commanditaire vennootschap (c.v.); dit is een maatschap ter uitoefening van een bedrijf aangegaan tussen een of meer personen, die zich met de leiding van de zaken belasten en een of meer personen, die slechts een zeker kapitaal inbrengen en die niet meer kunnen verliezen dan het ingebrachte kapitaal. De vennoten, die het bedrijf leiden, zijn de beherende vennoten en zij, die het kapitaal verschaffen, de stille vennoten.

4) De naamloze vennootschap (n.v.); dit is een vennootschap met een in aandelen verdeeld maatschappelijk kapitaal, waarin ieder van de vennoten voor een of meer aandelen deelneemt en waarbij geen der deelnemers (= aandeelhouders) persoonlijk aansprakelijk is voor hetgeen in naam van de vennootschap wordt verricht.

5) De besloten vennootschap (b.v.) of familievennootschap; deze ondernemingsvorm vertoont veel overeenkomst met de n.v. Afwijkingen zijn o.a.:
- het deponeren bij het handelsregister van de balans, de winst- en verliesrekening en de daarbij behorende toelichting is niet verplicht;
- de aandeelhouders missen het recht tot het bijeenroepen van een algemene vergadering. Zij missen eveneens het recht van enquête.

Tabel 4.2 De tijdsduur van de ondernemingsvorm van de onderzochte bedrijven

Duur van bestaan	Eén-mans-zaak	Maat-schap	V.o.f.	C.v.	N.v.	B.v.
Uitsluitend rondhouthandel						
grootteklasse I						
tot 1 jaar	2	-	-	-	-	1
1 - 5 jaar	4	1	-	-	-	4
6 - 10 jaar	1	-	-	-	-	1
10 jaar e.m.	11	-	3	-	-	-
	18	1	3	-	-	6
grootteklasse II						
tot 1 jaar	-	-	-	-	-	3
1 - 5 jaar	-	-	-	1	-	7
6 - 10 jaar	-	-	-	-	-	6
10 jaar e.m.	4	-	3	-	-	-
	4	-	3	1	-	16
Uitsluitend rondhoutverwerkende bedrijven						
grootteklasse I						
tot 1 jaar	-	-	-	-	-	-
1 - 5 jaar	-	-	-	-	-	4
6 - 10 jaar	2	-	-	-	-	1
10 jaar e.m.	15	-	4	-	2	1
	17	-	4	-	2	6
grootteklasse II						
tot 1 jaar	-	-	1	-	-	-
1 - 5 jaar	-	-	-	-	-	6
6 - 10 jaar	-	-	-	-	-	2
10 jaar e.m.	-	-	-	-	2	1
	-	-	1	-	2	9
Zowel rondhouthandel als -verwerkende bedrijven						
grootteklasse I						
tot 1 jaar	-	-	-	-	-	-
1 - 5 jaar	2	-	-	-	-	-
6 - 10 jaar	1	-	-	-	-	-
10 jaar e.m.	3	-	2	-	-	2
	6	-	2	-	-	2
grootteklasse I						
tot 1 jaar	-	-	-	-	-	-
1 - 5 jaar	-	-	-	-	-	-
6 - 10 jaar	-	-	-	-	-	3
10 jaar e.m.	1	-	-	-	-	1
	1	-	-	-	-	4
Totaal	46	1	13	1	4	43

4.2 Samenwerking met andere bedrijven

Aan de bedrijven, die rondhout verhandelden - dat zijn dus de bedrijven in de categorieën "uitsluitend rondhouthandel" en "zowel rondhouthandel als -verwerker" - werd gevraagd of er in 1977 samenwerking heeft plaats gevonden en zo ja, op welk gebied.

Slechts 2 van de 33 1) (d.i. 6%) rondhoutverhandelende bedrijven in grootteklasse I werkten samen en in grootteklasse II 7 bedrijven (d.i. 24%). De samenwerking vond plaats op het gebied van de aankoop van rondhout (2 bedrijven in grootteklasse I en 3 in grootteklasse II) als op dat van de verkoop van rondhout (6 bedrijven, alle in grootteklasse II) en het gebruik van werktuigen (1 bedrijf in grootteklasse II). De handel in rondhout is dus geen bedrijfstak waar veel met elkaar wordt samengewerkt.

4.3 Toeleveranciers van het bedrijf

In tabel 4.3 is het aantal bedrijven met vaste leveranciers vermeld, verdeeld naar het aantal met vaste rondhoutproducenten en het aantal met vaste rondhouthandelaren.

Het valt hierbij op dat het aantal "uitsluitend rondhouthandelaren" dat een vast toeleverende boseigenaar had, groter was dan het aantal met een vast collega-leverancier, terwijl de "uitsluitend verwerkers" vrijwel geen vast leverende boseigenaren hadden, maar daarenteger wel vaak één of meer vast leverende rondhouthandelaren. Bij de categorie "zowel handelaar als verwerker" kwam het veel voor, dat bedrijven met een aantal vast leverende rondhoutproducenten, tevens vast toeleverende handelaren hadden. In het al dan niet beschikken over vaste toeleveranciers bleek er tussen de grootteklassen geen duidelijk verschil te bestaan. Wel kwam het bij grote bedrijven vaker voor dat men meer dan 10 vaste leveranciers had.

Het afsluiten van leveringscontracten met de leveranciers kwam niet op grote schaal voor (tabel 4.4). Relatief het meest gebeurde dit bij de grote verwerkers: 7 van de 12 bedrijven sloten met vast toeleverende handelaren leveringscontracten. In de gevallen, dat er dergelijke contracten werden gesloten, varieerde het aantal bedrijven waarmee dit gebeurde van 1 tot 13. Hoewel er door de meeste bedrijven geen contracten werden gesloten, werden er wel vrij regelmatig mondelinge afspraken gemaakt. De indruk bestaat dan ook, dat er toch wel een tamelijk grote verbondenheid

---

1) Van de 10 bedrijven, die in 1976 - dus ten tijde van de voorbereidende inventarisatie - zowel rondhouthandelaar als -verwerker waren en in grootteklasse I waren ingedeeld, bleken er 5 te zijn, die in 1977 alleen maar rondhout verwerkten, zodat aan hen deze vraag niet werd gesteld.

Tabel 4.3 De onderzochte bedrijven en hun toeleveranciers

Aantal vaste toeleveranciers per bedrijf	Uitsluitend rondhouthandel		Uitsluitend rondhout-verwerkend bedrijf		Zowel rondh.handel als -verwerkend bedrijf	
	grootteklasse I aantal	grootteklasse II aantal	grootteklasse I aantal	grootteklasse II aantal	grootteklasse I aantal	grootteklasse II aantal
A. Vast toeleverende rondhoutproducenten 1)						
geen	11	10	27	12	5	1
1	7	4	1	-	1	1
2 - 5	8	6	-	-	3	-
6 - 9	1	2	-	-	-	1
10 e.m.	1	2	1	-	1	2
totaal onderzocht	28	24	29	12	10	5
B. Vast toeleverende rondhouthandelaren						
geen	22	13	15	1	8	2
1	1	1	7	1	-	-
2 - 5	4	4	6	6	2	-
6 - 9	-	1	1	1	-	-
10 e.m.	1	5	-	3	-	3
totaal onderzocht	28	24	29	12	10	5

1) Bosbezitters, park- en tuinbezitters, bezitters van dijk- en laanbeplantingen e.d.

Tabel 4.4 De steekproefbedrijven, die in 1977 leveringscontracten sloten met hun toeleveranciers

Leverings-contracten	Uitsluitend rondhouthandel		Uitsluitend rondhout-verwerkend bedrijf		Zowel rondh.handel als -verwerkend bedrijf	
	groottekl. I aantal	groottekl. II aantal	groottekl. I aantal	groottekl.II aantal	groottekl.I aantal	groottekl.II aantal
A. Met rondhoutproducenten						
geen contracten	28	18	29	12	10	3
wel contracten	-	6	-	-	-	2
totaal	28	24	29	12	10	5
B. Met rondhouthandelaren						
geen contracten	27	21	25	5	10	3
wel contracten	1	3	4	7	-	2
totaal	28	24	29	12	10	5

bestaat met de voorgaande schakel in de produktiekolom: de rondhouthandel met de boseigenaar en de rondhoutverwerkende industrie met de rondhouthandel.

4.4 De betaalde en ontvangen rondhoutprijzen

In hoeverre de respondenten bereid waren de aankoopprijzen van rondhout te noemen, alsmede - bij de rondhouthandel - de verkoopprijzen, blijkt uit het volgende overzicht:

		Percentage bedrijven dat bereid was om prijzen te noemen van:	
		aangekocht rondh.	verkocht rondh.
Rondh.handelaren	groottekl. I	93%	93%
Idem	groottekl. II	71%	67%
Idem	groottekl. I	97%	n.v.t.
Idem - verwerkers	groottekl. II	92%	n.v.t.
Idem - handelaren/-verwerkers	groottekl. I	70%	80%
Idem	groottekl. II	80%	60%

Behalve naar de prijzen zelf is ook gevraagd te willen aangeven hoe het niveau van deze prijzen lag ten opzichte van circa vijf jaar tevoren, dus vóór de stormen van november 1972 en april 1973. Met betrekking tot het aangekochte rondhout wilden slechts 3 ondervraagden deze vraag niet beantwoorden en hadden er 12 geen mening. Ten aanzien van het verkochte rondhout waren slechts 5 van de 62 geïnterviewden niet bereid deze vraag te beantwoorden, terwijl er 8 geen mening hadden.

Bereidwilligheid was er dus in voldoende mate aanwezig. De beantwoording vormde voor velen echter een probleem omdat de prijzen soms zeer sterk varieerden zowel per sortiment, per verkoper als per aangeboden kwaliteit e.d. Als gevolg daarvan zal er hier dan ook volstaan moeten worden met het aangeven van nogal globale prijsindicaties. In tabel 4.5 zijn de voor de verschillende sortimenten genoemde prijzen vermeld. Voor zover het hout betreft, dat niet "op stam" is gekocht zijn de genoemde prijzen "loco-bedrijf".

In tabel 4.6 zijn de antwoorden op de vraag naar het prijsniveau, vergeleken met dat van vóór de stormen van 1972 en 1973. De meeste ondervraagden waren van mening, dat in 1977 de prijzen voor rondhout op een hoger niveau lagen. Dit gold zowel voor de aankoopprijzen als voor de verkoopprijzen.

Tabel 4.5 De betaalde aankoopprijzen 1) en de ontvangen verkoopprijzen in 1977 van verschillende rondhoutsortimenten

Sortiment	Aankoopprijs per m3		Verkoopprijs per m3	
	varieert van-tot	gemiddeld	varieert van-tot	gemiddeld
	f	*f*	*f*	*f*
UITSLUITEND HANDELAAR				
grootteklasse I				
op stam (niet gespecificeerd)	0 - 80	26	.	.
langhout	28 - 75	52	50- 80	61
zaaghout a. op stam	30 -100	60	.	.
b. als sortiment	60 -300	162	64-350	131
kisthout	40 - 80	58	59- 90	73
papierhout a. op stam	.	16	.	.
b. sortiment	.	28	40- 84	55
vezel- en spaanplaathout	15 - 40	30	28- 84	41
heipalen	90 -180	126	90-205	146
licht paalhout	30 -150	103	80-250	145
mijnhout	.	.	42- 85	69
grootteklasse II				
op stam (niet gespecificeerd)	0 -100	32	.	.
langhout	30 - 90	60	.	.
zaaghout	90 -100	93	60-175	116
kisthout	.	70	70-107	97
papierhout a. op stam	25 - 34	30	.	.
b. sortiment	60 - 65	62	70-120	97
vezel- en spaanplaathout				
a. op stam	13 - 30	19	.	.
b. sortiment	32 - 57	43	35- 75	57
heipalen	90 -178	129	95-200	148
licht paalhout	90 -100	95	112-170	140
mijnhout	85 -100	93	97-105	100
UITSLUITEND VERWERKER				
grootteklasse I				
langhout	85 - 90	88		
zaaghout	90 -400	186		
kisthouthout	70 -100	88		
klompehout a. op stam	35 - 75	51		
b. sortiment	70 -125	97		
fineerhout a. op stam	.	75		
b. sortiment	.	100		
grootteklasse II				
langhout	.	80		
zaaghout	90 -121	105		
kisthout	90 -125	97		
fineerhout	110 -140	125		
papierhout a. vuren geschild	.	131		
b. vuren ongeschild	.	113		
c. grenen geschild	.	113		
d. loofhout	56 - 67	62		
vezel- en spaanplaathout	37 - 64	54		

1) Met uitzondering van "op stam" gekocht hout betreft het in deze tabel prijzen "loco-bedrijf".

Tabel 4.5 (vervolg)

Sortiment	Aankoopprijs per m3		Verkoopprijs per m3	
	varieert van-tot	gemiddeld	varieert van-tot	gemiddeld
	f	*f*	*f*	*f*
ZOWEL HANDELAAR ALS VERWERKER				
grootteklasse I				
op stam (niet gespecificeerd)	15 - 70	42	.	.
langhout	.	100	.	100
zaaghout	.	100	.	.
kisthout a. op stam	.	25	.	.
b. sortiment	.	.	50-100	75
klompehout a. op stam	60 -100	80	.	.
b. sortiment	.	.	80- 90	85
vezel- en spaanplaathout	.	.	.	35
licht paalhout	25 -100	65	.	.
grootteklasse II				
zaaghout	80 -300	164	110-350	166
kisthout	88 -115	102	94- 97	96
klompehout	.	.	100-140	120
papierhout a. naaldhout	.	100	.	108
b. loofhout	.	.	.	82
c. grenen	.	101	.	113
d. vuren	.	114	.	127
vezel- en spaanplaathout	.	70	56- 60	58
mijnhout	.	.	105-110	108
licht paalhout	.	150	.	100

Tabel 4.6 De meningen omtrent het rondhoutprijsniveau van 1977 vergeleken met dat van omstreeks 1972 (in procenten van het aantal bedrijven)

Prijsniveau	Uitsluitend rondhouthandel		Uitsluitend rondhout-verwerkend bedrijf		Zowel rondhouthandel als -verwerkend bedr.		Alle bedrijven		
	gr.kl.I	gr.kl.II	gr.kl.I	gr.kl.II	gr.kl. I	gr.kl. II	gr.kl.I	gr.kl.II	totaal
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
AANKOOPprijzen waren in 1977:									
- hoger dan die in ± 1972	57	71	70	83	30	100	58	78	66
- lager dan die in ± 1972	-	4	3	-	-	-	2	2	2
- gelijk aan die in ± 1972	11	17	14	17	60	-	19	15	17
- geen mening	32	-	10	-	10	-	19	-	12
- weigert te beantwoorden	-	8	3	-	-	-	2	5	3
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100
VERKOOPprijzen waren in 1977:									
- hoger dan die in ± 1972	46	79			60	100	49	83	64
- lager dan die in ± 1972	-	-			-	-	-	-	-
- gelijk aan die in ± 1972	18	4			40	-	21	3	13
- geen mening	32	-			-	-	27	-	15
- weigert te beantwoorden	4	17			-	-	3	14	8
totaal	100	100			100	100	100	100	100

4.5 Het personeelsbestand

De gehele bedrijfstak omvatte in 1977 10.659 personen in vaste dienst, 358 personen in losse dienst (tabel 4.7). Met betrekking tot het vaste personeel is er onderscheid gemaakt in:

- personen, die belast waren met de bedrijfsleiding; m.a.w. de personen belast met of betrokken bij de algemene leiding of planning, zoals directeur, adjunct directeur, plaatsvervangend directeur e.d.;
- personen, die als uitvoerend personeel betrokken waren bij de oogst, het transport, de handel in en de verwerking van rondhout; hiertoe werd ook de werkleiding gerekend zoals opzichters, voorlieden e.d.;
- personen, werkzaam als administratief en overig personeel.

Het personeel in losse dienst werkte in totaal 4.714 manweken of 95 manjaar. Dit losse personeel was vooral werkzaam op de kleinere bedrijven in de categorie "uitsluitend rondhouthandel" en op de grotere bedrijven in de categorie "uitsluitend verwerkend bedrijf".

Voorts blijkt, dat op 322 - vooral kleinere - bedrijven de bedrijfsleiding als uitvoerend personeel meewerkt. Dat is op 60% van het totale aantal bedrijven.

Van de 10.659 personen, die in totaal in de gehele bedrijfstak in vaste dienst werkzaam waren, bleken er 7.716 ten behoeve van de administratie en overige werkzaamheden actief te zijn en hielden zich 379 personen uitsluitend bezig met het leiden van het bedrijf. De overige 2.564 personen verrichtten als uitvoerend personeel werkzaamheden met betrekking tot de oogst, transport, handel in en de "directe" verwerking van rondhout. Deze "directe" verwerking wordt gedefinieerd als: de eerste behandeling als gevolg waarvan het rondhout de ronde vorm verliest. Vermeerderd met 95 manjaren van het losse personeel, komt men op een totaal arbeidsvolume van 2.659 manjaren, dat werd besteed aan werkzaamheden in direct verband met rondhout.

Om te kunnen nagaan hoeveel personeel er in 1977 bezig is geweest met de handel in en de verwerking van, met name, inlands rondhout, zijn de tabellen 4.8 en 4.9 opgesteld. In tabel 4.8 is het personeelsbestand aangegeven, dat bij rondhoutkopende bedrijven werkzaam was, waarbij de bedrijven waren verdeeld naar de in 1977 verhandelde en/of verwerkte hoeveelheden inlands en buitenlands rondhout. Dit is voor alle personeel gedaan in alle drie categorieën van bedrijven en in beide grootteklassen. Daarbij werd het rondhout, waarvan de herkomst bij de respondenten onbekend was, verdeeld naar de verhouding inlands-buitenlands, zoals die was aangetroffen bij hun toeleveranciers. Op deze wijze werd de best mogelijke benadering verkregen van de van deze hoeveelheden met onbekende herkomst over inlands en buitenlands rondhout. Uit deze tabel blijkt tevens, dat van het in 1977 werkzame personeelsbestand in vaste dienst, 6.332 personen (59%) konden worden toegerekend

Tabel 4.7 Het personeelsbestand in 1977 1)

Personeel	Uitsluitend rondhouthandel				Uitsluitend rondhoutverwerkend bedrijf				Zowel rondhouthandel als rondhoutverwerkend bedrijf				Alle bedrijven	
	grootteklasse I (204 bedrijven)		grootteklasse II (24 bedrijven)		grootteklasse I (214 bedrijven)		grootteklasse II (12 bedrijven)		grootteklasse I (75 bedrijven)		grootteklasse II (5 bedrijven)		(534 bedrijven)	
	aantal personen	aantal bedr.	aantal personen	aantal bedr.	aantal personen	aantal bedr.	aantal personen	aantal bedr.	aantal personen	aantal bedr.	aantal personen	aantal bedr.	aantal personen	aantal bedrijven
A. VAST PERSONEEL														
1. Bedrijfsleiding														
a. uitsluitend leiden van het bedrijf	87	80	34	19	125	81	66	12	53	15	14	5	379	212
b. ook als uitvoerend personeel werkzaam 2)	124	124	5	5	133	133	-	-	60	60	-	-	322	322
2. Uitvoerend personeel 2)	342	124	295	22	634	177	585	12	203	37	183	5	2.242	377
3. Administratief en overig personeel	153	36	53	12	1.970	44	4.983	12	525	15	32	5	7.716	124
Totaal vast personeel	706		387		2.862		5.634		841		229		10.659	
B. LOS PERSONEEL 2)														
Aantal personen	204	51	6	2	7	7	94	2	45	15	2	1	358	78
(aantal manweken)	(3.366)		(124)		(73)		(316)		(825)		(10)		(4.714)	

1) Berekend door aggregatie van de waarnemingen in grootteklasse I, vermeerderd met de integrale opnamen van grootteklasse II.

2) Zowel het uitvoerend personeel in vast dienstverband als het losse personeel is slechts aangegeven voor zover men zich bezig hield met de oogst, het transport, de handel en de verwerking van rondhout. Personeel, dat ander werk verrichtte is opgenomen onder "administratief en overig personeel" voor zover het vast personeel betrof; los personeel, dat dergelijke werkzaamheden verrichtte is niet opgenomen. Tevens zij hierbij nog vermeld, dat onder de verwerking van rondhout de personen zijn opgenomen, welke de handeling(en) uitvoeren, die er de oorzaak van was, dat het hout zijn ronde vorm verloor. Personeel, dat zich bezig hield met de be- of verwerking van het reeds verwerkte rondhout is als "overig personeel" beschouwd.

Tabel 4.8 Het personeelsbestand, werkzaam bij rondhoutkopende bedrijven, verdeeld naar de in 1977 verhandelde en/of verwerkte hoeveelheden inlands en buitenlands rondhout (in aantallen personen)

Personeel	Werkzaam met betrekking tot inlands rondhout							Werkzaam met betrekking tot buitenlands rondhout						
	uitsluitend rondh.handel		uitsluitend rondh.verwerker		zowel rondh.handel als -verwerker			uitsluitend rondh.handel		uitsluitend rondh.verwerker		zowel rondh.handel als -verwerker		
	gr.kl. I	gr.kl. II	gr.kl. I	gr.kl. II	gr.kl. I	gr.kl. II	totaal	gr.kl. I	gr.kl. II	gr.kl. I	gr.kl. II	gr.kl. I	gr.kl. II	totaal
A. VAST PERSONEEL														
1. Bedrijfsleiding														
a. uitsluitend leiden van het bedrijf	59	26	64	45	36	12	242	28	8	61	21	17	2	137
b. ook als uitvoerend personeel 1) werkzaam	114	4	130	-	56	-	304	10	-	3	-	4	-	17
2. Uitvoerend personeel 1)	249	216	452	263	150	138	1.468	93	80	182	322	53	45	775
3. Administratief en overig personeel	142	29	906	2.869	349	23	4.318	11	24	1.064	2.114	176	9	3.398
Totaal vast personeel	564	275	1.552	3.177	591	173	6.332	142	112	1.310	2.457	250	56	4.327
B. LOS PERSONEEL 1)														
Aantal personen	132	5	7	89	45	1	279	72	1	-	5	-	1	79
(aantal manweken)	(2.439)	(102)	(73)	(269)	(825)	(8)	(3.716)	(927)	(22)	(-)	(47)	(-)	(2)	(998)

1) Zie noot 2 onder tabel 4.7.

Tabel 4.9 Het totale personeelsbestand in 1977, verdeeld naar de activiteiten rondhouthandel of rondhoutverwerking en naar inlands rondhout of buitenlands rondhout (aantal personen)

Personeel	Werkzaam ten behoeve van de handel in rondhout						Werkzaam ten behoeve van de verwerking van rondhout					
	m.b.t. inlands rondhout			m.b.t. buitenlands rondhout			m.b.t. inlands rondhout			m.b.t. buitenlands rondhout		
	grootte-klasse I	grootte-klasse II	grootte-klassen I + II	grootte-klasse I	grootte-klasse II	grootte-klassen I + II	grootte-klasse I	grootte-klasse II	grootte-klassen I + II	grootte-klasse I	grootte-klasse II	grootte klassen I + II
A. VAST PERSONEEL												
1. Bedrijfsleiding												
a. uitsluitend leiden van het bedrijf	70	35	105	34	10	44	89	48	137	72	21	93
b. ook als uitvoerend personeel 1) werkzaam	131	4	135	10	-	10	169	-	169	7	-	7
2. Uitvoerend personeel	278	325	603	104	121	225	573	292	865	224	326	550
3. Administratief en overig personeel	270	46	316	79	32	111	1.127	2.875	4.002	1.172	2.115	3.287
Totaal vast personeel	749	410	1.159	227	163	390	1.958	3.215	5.173	1.475	2.462	3.937
B. LOS PERSONEEL												
Aantal personen	162	6	168	72	1	73	22	89	111	-	6	6
(aantal manweken)	(2.950)	(110)	(3.060)	(927)	(22)	(949)	(387)	(269)	(656)	(-)	(49)	(49)
Manjaren	59	2	61	19	0	19	8	5	13	-	1	1

1) Zie noot 2 onder tabel 4.7.

naar inlands rondhout. Met betrekking tot het aantal in losse dienst gewerkte manweken, blijkt dit 3.716 manweken (79%) te zijn. Verreweg het grootste deel - zowel bij de vaste als de losse personeelsleden - was werkzaam bij de rondhoutverwerking.

Aan de hand van de output van de betreffende bedrijven is het personeel, dat werkzaam was in de categorie "zowel rondhouthandel als -verwerkend bedrijf", zoals in tabel 4.8 vermeld, opgesplitst naar "werkzaam ten behoeve van de handel" en "werkzaam ten behoeve van de verwerking". Met behulp daarvan kon tabel 4.9 worden opgesteld, waarin het gehele personeelsbestand is weergegeven, verdeeld naar:

- handel in inlands rondhout;
- handel in buitenlands rondhout;
- verwerking van inlands rondhout;
- verwerking van buitenlands rondhout.

Hoewel de verdeling van het personeel, dat als administratief en overig personeel werkzaam was, op basis van de betrokkenheid met het inlandse en het buitenlandse rondhout en m.b.t. de handel of verwerking, in feite nogal arbitrair genoemd kan worden, is dit personeel volledigheidshalve toch meeverdeeld,omdat op deze wijze een indicatie kon worden verkregen van het totale arbeidsvolume, dat in 1977 een inkomen heeft verkregen uit de handel in of de verwerking van met name inlands rondhout.

Uit tabel 4.9 blijkt, dat ten behoeve van de handel in inlands rondhout in totaal 1.159 personen in vaste dienst werkzaam waren. Vergelijkt men de op de handel in inlands rondhout betrekking hebbende cijfers uit deze tabel met de uitkomsten van het onderzoek over 1973, dan ontstaat het volgende beeld:

	totaal werkzaam t.b.v. de handel in inlands rondhout (manjaren)	
	1973	1977
Zelf meewerkende ondernemers	110	135
Vaste werknemers	688	603
Losse werknemers	62	61
Totaal	860	799

Hoewel het aantal bedrijven sinds 1973 is teruggelopen, waaruit de afname van het aantal manjaren van vaste werknemers verklaard zou kunnen worden, wijst het toenemen van het aantal meewerkende ondernemers ook in de richting van de, bij een aantal van de informanten gehoorde, opmerking, dat het grote moeite kost om aan geschoold personeel te komen. Ook het niet teruglopen van het los personeel zou daarop kunnen wijzen.

Het grote aantal personen, dat met betrekking tot het inlandse rondhout werkzaam is in de rondhoutverwerking, vindt zijn oorsprong in het grote aantal personen dat te vinden is in de sector "administratief en overig personeel".

Een vergelijking met de uitkomsten van de LEI-publikatie no. 2.95: "Het personeelsbestand van inlands rondhouthandelaren", die werd uitgebracht in het kader van een onderzoek naar het personeelsbestand in "de groene sector" en die uitkomsten geeft over de jaren 1972, 1974 en 1976 bleek helaas niet mogelijk, omdat daarbij uitsluitend het personeelsbestand werd opgenomen voor zover dat werkzaam was in het bos.

4.6 De afnemers van rondhout bij de rondhouthandelaren

Van de 67 responderende rondhouthandelende bedrijven, hadden 49 bedrijven één of meer vaste afnemers. 34 bedrijven hadden vaste afnemers onder de rondhoutverwerkende bedrijven in Nederland, 31 bedrijven hadden vast afnemende handelaren en 20 bedrijven hadden vaste buitenlandse afnemers. Het aantal vaste afnemers in de drie afnemerscategorieën varieerde van 1 tot 25, waarbij het merendeel van de rondhoutverhandelende bedrijven 1 tot 5 vaste afnemers had, terwijl 9 bedrijven duurzame relaties onderhielden met 10 tot 25 afnemers.

Van de 67 voornoemde bedrijven hadden er 16 één of meer leveringscontracten gesloten; 11 bedrijven met Nederlandse rondhoutverwerkende bedrijven, 7 bedrijven met de rondhouthandel en 10 bedrijven met buitenlandse afnemers.

Het aantal leveringscontracten dat per bedrijf met één of meer bedrijven uit de verschillende afnemerscategorieën werd afgesloten, varieerde van 1 tot 6. In drie gevallen werden respectievelijk 12, 18 en 20 contracten afgesloten. Het waren bijna uitsluitend handelaren uit grootteklasse II die leveringscontracten hadden gesloten.

4.7 Het aanwezige materieel

Uit het onderzoek bleek dat er bij de oogst, het transport en de handel geen mallejannen meer werden gebruikt, het betrof veel meer geavanceerde werktuigen en materieel. Tabel 4.10 geeft een overzicht van het materieel dat in 1977 door de geënquêteerde bedrijven werd gebruikt.

Na 1973 hebben de grote rondhoutkopende ondernemingen enkele grote machines aangeschaft, o.a. 3 uitsleeptrekkers (skidders), 1 uitdraagtrekker (forwarder), 1 houtoogstmachine (bobcat), 9 portaalkranen en 2 rondhoutsorteermachines.

4.8 De aankoop van buitenlandse niet-tropisch rondhout

Van de 108 geënquêteerde, in Nederland niet-tropisch rondhoutkopende ondernemingen waren er 44 die dit hout importeerden. Bedrijven die uitsluitend niet-tropisch rondhout importeerden zijn

Tabel 4.10 Materieel dat door de geënquêteerde bedrijven t.b.v. het niet-tropische rondhout werd gebruikt

	Uitsluitend verwerkers		Uitsluitend handelaren		Handelaren annex verwerkers	
	tot 10.000 m3	10.000 m3 en meer	tot 10.000 m3	10.000 m3 en meer	tot 10.000 m3	10.000 m3 en meer
Paard				9		
Landbouwtrekker	4		22	41	6	1
Landbouwtrekker met kraan			2	4		1
Kraanwagen	7	2	3	12	1	2
Bosbouwtrekker			1			
Uitsleeptrekker (o.a. skidders)		1	2	3		1
Uitdraagtrekker (o.a. forwarder)				1		1
Houtoogstmachine (o.a. bobcat)						1
Korthoutwagen				2		
Langhoutwagen		1		1	3	
(Boom-)hakselaar		1		1		1
(Boom-)schilmachine	1	2	19	41	2	8
Afkortmachine	2	2	1	1		2
Rondhoutsorteerinrichting				3		2
Portaalkraan		3(1)[1]		6(4)[1]		1
Vrachtauto	4	4	9	26	2	3
Loader	3	7		9	1	1
Shovel	1	7	2	13	2	3
Heftruck	3	5	1			2

1) Tussen haakjes betreft het aantal vaste kranen.

buiten het onderzoek gelaten. 1)

Voor de aankoop van het buitenlandse rondhout werden de volgende motieven aangevoerd: in 50% van het aantal gevallen was het gewenste sortiment c.q. houtsoort niet of in onvoldoende mate in inlands rondhout verkrijgbaar, in 15% was de kwaliteit van het buitenlandse rondhout beter, in eveneens 15% was de prijs lager, in 5% berustten buitenlandse aankopen op vaste relaties en voor 15% werd geen reden voor aankoop in het buitenland genoemd.

Van de 12 rondhoutverwerkende bedrijven in grootteklasse II importeerden er 11 niet-tropisch rondhout; in 5 gevallen kon geen motief voor deze import worden gegeven, terwijl het in 6 gevallen om de reeds genoemde redenen ging.

4.9 De toekomstverwachtingen voor de geënquêteerde bedrijven voor de komende 5 jaar

In tabel 4.11 zijn de toekomstverwachtingen van de geënquêteerde bedrijfshoofden voor de jaren 1978-1982 vermeld. De antwoorden geven nogal een genuanceerd beeld: zowel toename als vermindering van het te verwachten rondhoutverbruik en van het direct bij het rondhout betrokken personeelsbestand houden elkaar vrijwel in evenwicht. In relatief veel gevallen werd geantwoord dat men geen of nauwelijks wijzigingen in de "huidige" (1977) situatie voorzag.

1) Ter oriëntatie wordt vermeld dat het aantal bedrijven dat in 1976 uitsluitend niet-tropisch rondhout importeerde 73 bedroeg en samen 134.900 m3 rondhout kochten.

Tabel 4.11 Toekomstverwachtingen voor de geënquêteerde bedrijven voor de komende 5 jaar m.b.t. het rondhoutverbruik, het personeelsbestand en de te betalen prijzen voor rondhout

Bedrijfscategorieën	Rondhoutverbruik					Personeelsbestand					Te betalen prijzen				
	Mogelijke antwoorden en behaalde frequentie					Mogelijke antwoorden en behaalde frequentie					Mogelijke antwoorden en behaalde frequentie				
	a[1]	b[1]	c[1]	d[1]	e[1]	a[1]	b[1]	c[1]	d[1]	e[1]	a[1]	b[1]	c[1]	d[1]	e[1]
Handelaren grootteklasse I	10	7	9	2	-	6	3	19	-	-	14	4	8	2	-
Handelaren grootteklasse II	6	6	9	3	-	2	6	14	2	-	5	4	9	6	-
Sub-totaal	16	13	18	5	-	8	9	33	2	-	19	8	17	8	-
Handelaren/verwerkers I	3	-	7	-	-	1	1	8	-	-	4	-	4	2	-
Handelaren/verwerkers II	2	-	3	-	-	1	-	4	-	-	4	-	1	-	-
Sub-totaal	5	-	10	-	-	2	1	12	-	-	8	-	5	2	-
Verwerkers grootteklasse I	5	7	15	2	-	3	5	19	2	-	14	2	9	4	-
Verwerkers grootteklasse II	5	1	5	-	1	2	3	6	-	1	6	2	3	-	1
Sub-totaal	10	8	20	2	1	5	8	25	2	1	20	4	12	4	1
Totaal alle bedrijven	31	21	48	7	1	15	18	70	4	1	47	12	34	14	1
Alle bedrijven gr.kl. I	18	14	31	4	-	10	9	46	2	-	32	6	21	8	-
Alle bedrijven gr.kl. II	13	7	17	3	1	5	9	24	2	1	15	6	13	6	1

1) a wil zeggen groter c.q. hoger
b wil zeggen kleiner c.q. lager
c wil zeggen blijft ongeveer gelijk
d wil zeggen weet het niet
e wil zeggen de vraag voor het desbetreffende bedrijf is niet relevant.

Bijlage 1.
LIJST MET DEFINITIES

rondhout	: boomstammen, zonder de takken, alsmede de onttakte stamstukken (de sortimenten) en het takhout, dat voldoende kwaliteit en dikte bezit om bij één van de sortimenten te kunnen worden ingedeeld. Hardhout wordt buiten beschouwing gelaten.
niet-tropisch rondhout	: al het hout dat aan de definitie van rondhout voldoet, uitgezonderd het tropisch hardhout (zoals b.v. afromosia, azobé, mahonie, redwood en teak).
bedrijfskolom	: de keten van opeenvolgende geledingen of bedrijfstakken welke het produkt voortstuwen, beginnende bij de producent der primaire grondstoffen (i.c. niet-tropisch rondhout) tot aan de consument.
bedrijfstak	: één of meer bedrijven welke zich bezig houden met dezelfde verwerkingsfase aan een bepaald produkt.
rondhoutproducenten	: alle bosbezitters en/of eigenaren van erf-, laan- en grensbeplantingen waarvan rondhout is aangekocht.
rondhouthandel	: de bedrijfstak die onverduurzaamd, niet-gekruind-en-gepunt rondhout aankoopt, met het oogmerk om dit - al dan niet na het bewerkt te hebben - weer te verkopen.
rondhoutconsumenten	: hieronder verstaan we de bedrijfstak rondhoutverwerkende bedrijven en de groep rondhouteindverbruikers.
rondhoutverwerkende bedrijven	: de bedrijfstak die onverduurzaamd, niet-gekruind-en-gepunt rondhout aankoopt, met het oogmerk dit te verwerken.
rondhouteindverbruikers	: kopers van rondhout, die het niet verwerken of doorverkopen, maar het in ronde vorm zelf gebruiken.
bewerken	: het behandelen van onverduurzaamd, niet-gekruind-en-gepunt rondhout, waarbij de ronde vorm bewaard blijft (zoals schillen, punten en verduurzamen).
verwerken	: het behandelen van rondhout, waarbij de ronde vorm verloren gaat (b.v. verzagen, verchippen, vervezelen).
aggregeren	: de bij de steekproefbedrijven gevonden resultaten evenredig vergroten zodat een schatting wordt verkregen voor de totale populatie.

BIJLAGE 2

Kwantitatieve bespiegeling van het verbruik van openhaardhout in 1977.

De hoeveelheid openhaardhout, afkomstig uit het Nederlandse bos, die jaarlijks wordt opgestookt, werd door verschillende instanties geraamd op 30.000 tot 40.000 m3.

In het onderhavige onderzoek was het niet mogelijk een vraag m.b.t. het openhaardhout op te nemen. De produktie, de handel, de afzet en de distributie zijn weinig gestructureerd en lenen zich derhalve nauwelijks voor onderzoek.

Om toch een benadering van de hoeveelheid openhaardhout, die uit het Nederlandse bos afkomstig is, te geven, is de volgende berekening gemaakt. In Nederland produceert een 10-tal bedrijven openhaarden. Door middel van een telefonische enquête onder deze fabrikanten is getracht te achterhalen hoeveel openhaarden er de laatste 2 decennia zijn verkocht. Hierbij is er vanuit gegaan dat de export en de import van openhaarden elkaar opheffen. De ramingen omtrent de hoeveelheid openhaarden belopen zo'n 400.000 stuks. Van die 400.000 openhaardbezitters stookt de helft vrij regelmatig hout, de andere helft stookt niet, heeft een openhaard die is voorzien van een gaselement of stookt kunstblokken. Het aantal openhaarden dat met gezaagd en of tropisch hout wordt gestookt is vrij beperkt. In openhaarden die regelmatig met rondhout worden gestookt, wordt jaarlijks gemiddeld ½ m3 vast rondhout verbruikt, in totaal derhalve ca. 100.000 m3 inlands rondhout.

Het is een vrij voorzichtige, indicatieve schatting van de orde van grootte, maar desondanks ligt deze geraamde hoeveelheid openhaardhout beduidend hoger dan de eerdere ramingen.

Een enkele kanttekening is nog op zijn plaats. Het aantal geraamde openhaarden is exclusief de openhaarden zonder een vuurvaste binnenhaard. Met name in gemoderniseerde boerderijen komen deze veelvuldig voor. Bovendien hebben deze openhaarden een flinke stookcapaciteit.

De bespiegeling omtrent het openhaardhout omvatte het jaar 1977; inmiddels zijn we geconfronteerd met een tweede energiecrisis, hetgeen talloze mensen heeft bewogen en nog beweegt om een openhaard aan te schaffen c.q. de openhaard frequenter te gaan stoken.

Er kan geconcludeerd worden dat het fenomeen "openhaard" naast "bron van gezelligheid" ook blijvend als "warmtebron" gezien moet worden. Het gevolg zal zijn dat de vraag naar openhaardhout substantieel zal toenemen. Of aan de gewenste vraag kan worden tegemoet gekomen zal moeten blijken; regionaal zal openhaardhout erg schaars kunnen worden.

BIJLAGE 3

Ter illustratie is de "rondhoutstroom" via handel en verwerkende bedrijven naar de eindbestemmingen in beeld gebracht in figuur 4. De deels cyclische rondhoutstroom vertoont echter enige onduidelijkheid. Bijvoorbeeld bij de totaal verhandelde en/of verwerkte hoeveelheid niet-tropisch rondhout ter grootte van 1.934.000 m3 (992.300 + 305.400 + 99.100 + 537.200) is sprake van dubbeltellingen. Eenduidigheid over de eindbestemming is dus niet uit de rondhoutstroom af te lezen.

Voorts blijkt bij nadere analyse van de stromen verschillen te bestaan tussen in- en uitgaande stromen. Bijvoorbeeld de rondhouthandelaren, de handelaren-verwerkers en de rondhoutverwerkende bedrijven hebben samen 960.900 m3 (respectievelijk 412.900 + 101.500 + 446.500 m3 rondhout van de handel gekocht. De handel daarentegen heeft aan deze drie bedrijfscategorieën totaal 810.400 m3 (namelijk 389.900 + 420.500 m3) rondhout verkocht. Een verschil derhalve van 150.500 m3. Als mogelijke oorzaken van deze discrepantie kunnen de volgende worden genoemd:

1. de geënquêteerden hebben een aantal vragen schattenderwijs beantwoord. Voorts is er bij het werken met steekproefuitkomsten sprake van een standaardfout die resulteert in een zekere onnauwkeurigheid.
2. Ook eventuele onvolledigheid van de populatie kan een bron van verschillen zijn.
3. Het schema van de rondhoutstroom is niet helemaal compleet, namelijk de "stroompjes" van boseigenaar naar buitenlandse afnemer en van boseigenaar naar rondhoutverbruiker in de consumptieve sfeer zijn niet in te vullen.

Figuur 4. De stroom van niet-tropisch rondhout naar de diverse eindbestemmingen

